

ကရင်နှစ်သစ်ကူးနေ့ ဖြစ်ပေါ်လာပုံ သမိုင်းအကျဉ်း

ကရင်အမျိုးသားနှစ်သစ်ကူးနေ့သည် မြန်မာနိုင်ငံကို ဗြိတိသျှ အုပ်စိုးစဉ်ကာလ ခရစ်သက္ကရာဇ် ၁၈၈၁ ခုနှစ်တွင် ခေတ်ပညာတတ် မျိုးချစ်ကရင်အမျိုးသားခေါင်းဆောင်ကြီးများ ဦးဆောင်ပါဝင်ဖွဲ့စည်း ခဲ့သောကရင်ဘာသာအားဖြင့် "ဒေါကလု"ဟုခေါ်သည့် ကရင်အမျိုး သားအဖွဲ့ကြီး၏ ကြိုးပမ်းမှုကြောင့် ပေါ်ပေါက်လာခြင်းဖြစ်ပါသည်။

ကရင်နှစ်သစ်ကူးပွဲတော်သည် ရှေးပဝေသဏီ နှစ်ပေါင်း များစွာကပင် ကျင်းပခဲ့ကြသည်။ တစ်ခါတစ်ရံမှေးမှိန်၍ တစ်ခါတစ်ရံ စည်ကားလှ၏။ အင်္ဂလိပ်ခေတ်တွင် ကံခေ၍ ကွယ်ပျောက်လုနီးဖြစ် ခဲ့ရသည်။ ဆင်းရဲလှ၍ စတိမျှသာ ကျင်းပရသောဘဝနှင့်လည်း ကြုံခဲ့ရ၏။ ပဲခူးဘုရင်မ ရှင်စောပုလက်ထက်က နှစ်သစ်ကူးပွဲတော် အလွန်စည်ကားကြောင်း လူကြီးများ ပြောဆိုကြသည်ကို ကြားသိခဲ့ကြ ရသည်။ ထို့ကြောင့် ကရင်အမျိုးသားများသည် ကရင်နှစ်သစ်ကူး ပွဲတော်ကိုရှေးကကဲ့သို့ စည်ကားလှပအောင် ဖော်ထုတ်လိုကြ၏။ နိုင်ငံတော်ကအသိအမှတ်ပြုသော ဂေဇက်ဝင်နိုင်ငံတော် အားလပ်ရက် အဖြစ် ရုံးများ၊ ကျောင်းများ၊ အလုပ်ရုံကြီးများ၊ ဘဏ်တိုက်ကြီးများ ပိတ်စေသော နိုင်ငံတော်အားရက် ဖြစ်စေလိုကြ၏။ ထို့ကြောင့် ကရင်နှစ်သစ်ကူးပွဲတော်ကို ဖော်ထုတ်လိုကြသော နယ်များက ကရင် အမျိုးသား၊အမျိုးသမီးတို့သည် မိမိတို့၏ ကိုယ်စားလှယ်၊မင်းတိုင်ပင် အမတ်များကို ဆောင်ရွက်ပေးရန် မေတ္တာရပ်ခံကြသည်။

ခရစ်သက္ကရာဇ် ၁၉၃၆-၁၉၃၇ ခုနှစ်ခန့်တွင် မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း မှီတင်းနေထိုင်ကြသော ကရင်အမျိုးသားများသည် အထူးစည်းလုံးညီ

ညွတ်ခဲ့ကြပါသည်။ အစိုးရနှင့် ဝန်ကြီးဌာနအသီးသီးတွင် တာဝန်ထမ်းဆောင်ကြသော ကရင်အမျိုးသားအားလုံးတို့သည် "ဒေါကလု" အဖွဲ့ကြီးကို အကြွင်းမဲ့ ထောက်ခံအားပေးသောအချိန် ဖြစ်ပါသည်။ ထိုအချိန်တွင် "ဒေါကလု"အဖွဲ့ကြီး၏ ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် မြန်မာနိုင်ငံဥပဒေပြုလွှတ်တော်အမတ်တစ်ဦးဖြစ်သော ဆရာစံဘောက ဆောင်ရွက်ပြီး အထွေထွေ အတွင်းရေးမှူးအဖြစ် ဝတ်လုံတော်ရ စောဘမောင်က ဆောင်ရွက်ပါသည်။

ထိုအချိန်၌ မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း နေထိုင်ကြသော ကရင်တိုင်းရင်းသားများသည် ကရင်အမျိုးသားနှစ်သစ်ကူးပွဲတော်ကို အောက်ပါအတိုင်း အကွဲကွဲအပြားပြား ပြုလုပ်ခဲ့ကြသည်။

- (၁) ခရစ်ယာန်ဘာသာဝင်ကရင်အမျိုးသားများသည် နှစ်စဉ် ဇန်နဝါရီလ(၁) ရက်နေ့တွင်လည်းကောင်း
- (၂) ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် ကရင်အမျိုးသားများသည် နှစ်စဉ်တန်ခူးလသင်္ကြန်အပြီး မြန်မာနှစ်ဆန်း(၁)ရက်နေ့တွင်လည်းကောင်း
- (၃) မြေပြန့်နှင့်တောင်ပေါ်တွင် နေထိုင်ကြသော ကရင်အမျိုးသားအများစုသည် နှစ်စဉ်ပြာသိုလဆန်း (၁)ရက်နေ့တွင် လည်းကောင်း
- (၄) မေတ္တာဗြဟ္မစိုရ်ဘာသာဝင် ကရင်အမျိုးသားများသည် နှစ်စဉ် တပို့တွဲလဆန်း(၄)ရက်နေ့တွင်လည်းကောင်း

- (၆) ကရင်ပြည်နယ်၊ ဘားအံမြို့နယ်၊ နှစ်ခြားကျေးရွာတွင် နေထိုင်ကြသော ကရင်အမျိုးသားများသည် နှစ်စဉ် နယုန်လဆန်း ပထမပတ် စနေနေ့တွင်လည်းကောင်း၊
- (၇) ကရင်ပြည်နယ်၊ ဘားအံမြို့နယ်၊ ဒုံရင်းတိုက်နယ်တွင် နေထိုင်ကြသော လဲကယ်ဘာသာဝင် ကရင်တိုင်းရင်းသားများသည် နှစ်စဉ်တန်ဆောင်မုန်းလဆန်း ပထမပတ်စနေနေ့တွင်လည်းကောင်း၊
- (၈) ယိုးဒယားနိုင်ငံ "ဟဲစီအို"ဒေသတွင် နေထိုင်ကြသော ကရင်အမျိုးသားများသည် နှစ်စဉ်တပို့တွဲလဆန်း (၁)ရက်မှ (၁၀)ရက်အတွင်း ကြိုက်နှစ်သက်ရာ တစ်ရက်ရက်တွင်လည်းကောင်း၊
- (၉) ယိုးဒယားနိုင်ငံ၊ လန်ပန်ဒေသတွင် နေထိုင်ကြသော ကရင်အမျိုးသားများသည် နှစ်စဉ်တန်ခူးလတွင်လည်းကောင်း၊
- (၁၀) တောင်ပေါ်ဒေသတွင် နေထိုင်ကြသော ကရင်အမျိုးသားများသည် မိမိတို့ကြိုက်နှစ်သက်ရာ နေ့ရက်တွင်လည်းကောင်းနှစ်သစ်ကူးပွဲတော်များကို ကျင်းပကြပါသည်။

ကရင်အမျိုးသားများသည် အကြောင်းအမျိုးမျိုးကြောင့် ကရင်အမျိုးသားနှစ်သစ်ကူးကို အကွဲကွဲအပြားပြား ကျင်းပကြသဖြင့် စိတ်ဝမ်းကွဲမှုများလည်း ရှိနေသည်ဖြစ်ရာ ကရင်အမျိုးသားအားလုံး စည်းလုံးစေချင်သော ဒေါကလုအဖွဲ့ကြီး၏ ခေါင်းဆောင်များသည် ကရင်နှစ်သစ်ကူးနေ့တစ်နေ့တည်းဖြစ်စေရေးကို ရည်ရွယ်ပြီး ကြိုးပမ်းလာကြသည်။

ကရင်အမျိုးသားများနေထိုင်သည့်ဒေသအသီးသီးတွင် မည်သည့် အကြောင်းအရာကို အခြေခံ၍ မည်သည့်နေ့ရက်တွင် ကရင်နှစ်သစ် ကူးပွဲတော်ပြုလုပ်ကြသည်ကို သေချာစွာလေ့လာစုံစမ်းပြီး သတ်မှတ်ချိန် အတွင်း "ဒေါကလု"အဖွဲ့ကြီးသို့ ပြန်လည်တင်ပြ အစီရင်ခံရန် ကရင် ခေါင်းဆောင်များနှင့် ကရင်အမျိုးသားဥပဒေပြု လွှတ်တော်အမတ်များ ဖြစ်သည့် စောဖေသာ၊ မန်းကံအေး၊ ဦးဘိုမျှင် (ပအိုဝ်း)၊ ဝတ်လုံတော်ရ စောဆစ်ဒနီလူနီ၊ မန်းထွန်းခင်၊ မန်းဘခိုင်၊ မန်းရွှေရည်၊ စောမြတ်သိန်း၊ ဦးလှဖေ(ပအိုဝ်း)၊ စောဖိုးချစ်၊ စောသာဒွေး၊ စောဂျွန်ဆင်ဒီဖိုးမင်းတို့ကို တာဝန်ပေးအပ်ခဲ့ကြသည်။

"ဒေါကလု"အဖွဲ့ခေါင်းဆောင်များသည် သတ်မှတ်ထားသော အချိန်ရောက်သောအခါ ရရှိသောအစီရင်ခံစာများ သက်သေအထောက် အထားများကို အခြေခံပြီး ဆွေးနွေးမှုများ ကြိမ်ဖန်များစွာ ပြုလုပ် ကြသည်။ ပြည့်စုံလုံလောက်သော ကာလအတွင်း ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးမှုများ ပြီးစီးသွားသောအခါ ပြာသိုလဆန်း(၁)ရက်နေ့ကို ကရင်တစ်မျိုးသားလုံး ကိုယ်စားပြုသည့် ကရင်အမျိုးသားနှစ်သစ်ကူးနေ့အဖြစ် သတ်မှတ်ရန် ဆုံးဖြတ်ခဲ့ကြသည်။

"ဒေါကလု"အဖွဲ့ကြီးသည် ပြာသိုလဆန်း(၁)ရက်နေ့ကို ကရင် အမျိုးသားနှစ်သစ်ကူးနေ့အဖြစ် နိုင်ငံတော်အစိုးရက အသိမှတ်ပြုရေး အတွက် အဆိုတင်သွင်းရန် တောင်ငူမြို့မှ ဥပဒေပြုလွှတ်တော်အမတ် စောဂျွန်ဆင်ဒီဖိုးမင်းကို တာဝန်ပေးအပ်ခဲ့ပါသည်။ စောဂျွန်ဆင်ဒီဖိုးမင်း သည် ကရင်နှစ်သစ်ကူးနေ့ အသိအမှတ်ပြုဥပဒေကြမ်းကို လွှတ်တော်သို့ (၂၃.၈.၁၉၃၇)ရက်နေ့တွင် တင်သွင်းသည်။ ဦးဖိုးမျှင်က ထောက်ခံရာ

ကန်ကွက်သူမရှိ အတည်ပြုသည်။ ဆက်လက်၍
 ဇာယာ(အခွန်ဝန်ကြီး)က ဘုရင်ခံနှင့်ဝန်ကြီးများစုံညီအစည်းအဝေးတွင်
 ကရင်နှစ်သစ်ကူး bill ကို လွှတ်တော်တွင် ကန်ကွက်သူမရှိ၊
 ဝန်ကြီးအားလုံးကလည်း သဘောတူသောကြောင့် bill မှ act ဖြစ်ရန်
 ဘုရင်ခံထံ မေတ္တာရပ်ခံသည်။ ဘုရင်ခံကလည်း လက်မှတ်ရေးထိုး
 သဖြင့် ဥပဒေကြမ်းသည် ဥပဒေဖြစ်သွားတော့သည်။ ၁၉၃၇ ခုနှစ်၊
 ဒီဇင်ဘာလတွင် တာဝန် အရ ပြည်ထဲရေးဌာနက သလေထိုင်ခုတ်ဖို၊
 ပြာသိုလဆန်း(၁)ရက်သည် ဂေဇက်ဝင်နိုင်ငံတော်ရက်အား ဖြစ်သည်ဟု
 ကြေညာ၍ ရုံးများ၊ ကျောင်းများ၊ အလုပ်ရုံကြီးများ၊ ဘဏ်တိုက်ကြီး
 များကို နိုင်ငံတော်တစ်ဝန်း လုံးတွင် ပိတ်စေသည်။

ဤသို့ဖြင့် ခရစ်သက္ကရာဇ် ၁၉၃၇ ခုနှစ်တွင် ကရင်အမျိုးသား
 နှစ်သစ်ကူးနေ့အဖြစ် ပေါ်ပေါက်လာပါသည်။

ကရင်လူမျိုးများ၏ ဝါခေါင်လ ချည်ဖြူဖွဲ့ခြင်းအကြောင်း

ချည်ဖြူဖွဲ့ခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍အယူအဆများ-

ချည်ဖြူဖွဲ့ခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ အယူအဆအမျိုးမျိုးရှိကြောင်း အောက်ပါအတိုင်း တွေ့ရပါသည်။

- (၁) ဝါခေါင်လရောက်တိုင်းမိုးများ၍ ရေကြီးသဖြင့် ရောဂါဘယများ ထူပြောသည့်လဖြစ်သည်။ ထိုလတွင် မကျန်းမမာဖြစ်ကာရောဂါ ထူပြောသောကြောင့် လိပ်ပြာလွင့်သည်ဟုယူဆပြီး မိမိဝိညာဉ် လိပ်ပြာ မိမိ၏ခန္ဓာကိုယ်သို့ ပြန်လည်ဝင်ရောက်စေရန် ချည်ဖြူဖြင့် လက်ချည်ထားကြရသည်။ ထိုသို့ချည်ခြင်းဖြင့် အပြင်မှဝိညာဉ်လိပ်ပြာများ ပူးကပ်၍မရသဖြင့် ကျန်းမာသည်ဟု အယူရှိကြသည်။
- (၂) ချည်ဖြူဖွဲ့ခြင်း၏သမိုင်းနောက်ခံတစ်ခုမှာ ရှေးမဇ္ဈိမဒေသရှိ မူရင်းကျမ်းများတွင် ချည်ဖြူဖွဲ့မင်္ဂလာကို "ရက္ခဗန္ဓန"ဟု ခေါ်ဆိုကြသည်။ "ရက္ခ"အဓိပ္ပါယ်မှာစောင့်ရှောက်ခြင်းဟု အဓိပ္ပါယ်ရ၍ "ဗန္ဓန"မှာ ဖွဲ့ချည်ခြင်းဟု အဓိပ္ပါယ်ရပါသည်။ ထို့ကြောင့် အန္တရာယ်အသွယ်သွယ်ကင်းဝေးစေရန် ချည်ဖြူဖြင့် နှောင်ပေး ခြင်းဟုအဓိပ္ပါယ်ရပါသည်။ မဇ္ဈိမဒေသက ပြုလုပ်သော ချည်ဖြူ ဖွဲ့မင်္ဂလာပွဲသည် ကရင်အမျိုးသားများ ပြုလုပ်သောပွဲနှင့် ဟန်ပန်မတူသော်လည်း ရည်ရွယ်ချက်ခြင်း တူညီကြောင်း တွေ့ရသည်။

(၃) ကရင်လူမျိုးတို့၏ ရှေးအယူအဆတစ်ခုမှာ ကရင်မျိုးနွယ်များသည် မြန်မာပြည်ဟု ခေါ်သော ဒေသသို့ မရောက်ရှိမီ အုပ်စုခွဲပြီး ရေကြည်ရာမြက်နုရာသို့ ထွက်ခွာလာကြသည့် အခါ မွတ်ထိတ် (အမိဘက်)နှင့် ဖထိတ်(အဖဘက်) ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သည်။ ထိုသို့အုပ်စုမကွဲမီ ကရင်အမျိုးသားတို့သည် ပြန်လည်မှတ်မိစေရန်နှင့် အချင်းချင်း အသိအမှတ်ပြု စောင့်ရှောက်နိုင်ရေးကို ရည်ရွယ်ပြီး ဖူးထော့မဲပါ၊ ဖူးကဆောင့်မဲပါစသော ခေါင်းဆောင်များက မိမိတို့လက်ကောက်ဝတ်တွင် အမှတ်သညာအဖြစ် ချည်ဖြူဖွဲ့ နှောင်ပေးခဲ့သည်ဟု ယူဆကြသည်။

(၄) နောက်အယူအဆတစ်ခုမှာ ကရင်များဆင်းသက်လာစဉ်က တောတောင်အထပ်ထပ်၊ သဲကန္တာရများကို ဖြတ်သန်းလာခဲ့ကြရပါသည်။ သဲမုန်တိုင်းများ၊ လေမုန်တိုင်းများ ကျရောက်သည့် ခရီးကြမ်းတွင် သဘာဝဘေး၊ အစာရေစာငတ်ပြတ်သည့်ဘေး၊ ဖျားနာရောဂါဘေးများကြောင့် အချို့မှာ လမ်းခရီးတွင် သေဆုံးခဲ့ကြရသည်။ သေဆုံးသွားသောဆွေမျိုးများအနက် ဘဝကျွတ်သည်များရှိသကဲ့သို့ နာနာဘာဝ၊ ဝိနာဘာဝအဖြစ် ရောက်သွားသူများလည်းရှိသည်။ မကျွတ်မလွတ်သူများက ကျန်ရှိသူများကို ခြောက်လှန့်ပြုစားမှုများ ပြုလုပ်ကြသည်။ ပြုစားမှုများကြောင့် ခန္ဓာကိုယ်တွင် ကပ်ညှိနေသော ဝိညာဉ်များ လွင့်ပါးသည်ဟု ယူဆကြပြီး ဝိညာဉ်ကို ပြန်လည်ခေါ်ယူကြရပါသည်။ ဝိညာဉ်မရှိပါက ရောဂါဘယများပြီး အားအင်

ချည်နဲ့ကာ ဖျားနာကြသည်ဟု ယူဆကြသည်။ မိမိဝိညာဉ် လိပ်ပြာသည် ခန္ဓာကိုယ်မှ ကင်းကွာသွားပြီး မကောင်းဆိုးဝါးများ လာရောက်မှီတွယ် ကပ်ညီနေသောကြောင့် အစားကြူးကာ အနာရောဂါထူပြောသည်ဟု ယူဆသည်။ ထို့ကြောင့် ဝါခေါင် လရောက်တိုင်း မိမိဝိညာဉ်လိပ်ပြာကို ပြန်လည် ခေါ်ယူခြင်း ဖြစ်သည် ဟုယူဆကြသည်။

- (၅) နောက်ယူဆချက်တစ်ခုမှာ ကရင်လူမျိုးများသည် ကိုဘီ သဲကန္တာရ(gobe desert)ကို ဖြတ်သန်းရာတွင် မိုးအများ ဆုံးရွာသော လဖြစ်သည့်ဝါခေါင်လတွင် ဖြတ်သန်းခဲ့ကြသည်။ မိုးများရွာသွန်းသည့်အတွက် အပူဒဏ်ကိုခံနိုင်ပြီး သောက်သုံး ရေများအလွယ်တကူရရှိကြသည်။ ၎င်းသဲကန္တာရကို မဖြတ် သန်းမီ တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး ပြန်လည်မှတ်မိစေရန် ရည်ရွယ်၍ လက်ကောက်ဝတ်တွင် အမှတ်သညာအဖြစ် ချည်ဖြူဖွဲ့နှောင် ပေးခဲ့သည်ဟု ယူဆကြသည်။

ဝါခေါင်လချည်ဖြူဖွဲ့ခြင်း

ကရင်လူမျိုးတို့သည် စုပေါင်းနေထိုင်ခြင်း စုပေါင်းလုပ်ကိုင် စားသောက်ခြင်း ဘေးအန္တရာယ်ကို စုပေါင်းကာကွယ်တွန်းလှန်လေ့ရှိ သကဲ့သို့ ဝါခေါင်လလက်ချည်ပွဲကိုလည်း စုပေါင်းပြုလုပ်ကြသည်။ ဝါခေါင်လလက်ချည်ပွဲခလေ့ကို ရှေးကရင်ခေါင်းဆောင်လူကြီးများက ကြီးမားသောရည်ရွယ်ချက်များ မွန်မြတ်သော အမြော်အမြင်များဖြင့် သားစဉ်မြေးဆက် လိုက်နာကျင့်သုံးရန် ထားရစ်ခဲ့ပါသည်။ ခေါင်း

ဆောင်များ၏ ရည်မှန်းချက်များမှာ ဝါခေါင်ရောက်လျှင် ကွဲကွာနေသော ဆွေမျိုးများပြန်လည်ဆုံတွေ့ရေး၊ မိသားစုများပြန်လည် စုစည်းရေး အချင်းချင်းချစ်ကြည်သွေးစည်းမှု ခိုင်မာစေရေး လူငယ်လူရွယ်များကို လူကြီးသူမများက ဆိုဆုံးမစကားများပြောနိုင်စေရေး၊ မိစ္ဆာကောင်များ၊ အယုတ်တမာကောင်များ သွေးခွဲသွေးဆောင်ရာသို့ နားမယောင်စေရေး ရိုးရာယဉ်ကျေးမှုများ မပျောက်ကွယ်စေရေး၊ အသိပညာအတတ်ပညာ မြင့်မားပြီး လူနေမှုအဆင့်အတန်း မြင့်မားသော လူမျိုးအဖြစ် အစဉ်တည်တံ့စေရေး ကရင်လူမျိုးများကမ္ဘာ တည်သရွေ့ ရပ်တည်ခိုင်မြဲစေရေးတို့ဖြစ်ပါသည်။

ချည်ဖြူဖွဲ့ခြင်းအကြောင်း ဝေမျှနေသော အဖွားပုံ

ခုနစ်ရက်သားသမီးများအတွက်ပစ္စည်း(၇)မျိုး

ဝါခေါင်လ ချည်ဖြူဖွဲ့ခြင်းကို ဝါခေါင်လတွင်သာ ပြုလုပ်ရပြီး အခြားလများတွင် ပြုလုပ်၍မရပေ။ ဝါခေါင်လဆန်းမှ လပြည့်ရက် အထိ ပြုလုပ်နိုင်ပေသည်။ နံနက်ပိုင်းမှ မွန်းတည့်အထိသာ ပြုလုပ် နိုင်သည်။ ကရင်လူမျိုးတို့၏ လူနေမှုစနစ်အရ အိမ်ထောင်စု၏ လုပ်ငန်းများကို ဖခင်များက ဦးဆောင်ရပြီး မိခင်များမှာ ရိုးရာဓလေ့ကို ဦးဆောင်ရသည့်အတွက် ချည်ဖြူဖွဲ့မင်္ဂလာပြုလုပ်ရာတွင် မိခင် များကသာ ဦးဆောင်ရပါသည်။

ဝါခေါင်လချည်ဖြူဖွဲ့ရာတွင် (၇)သားသမီးများ ဘေးအန္တရာယ် ကင်းရှင်းရန် ရည်ရွယ်၍ ပစ္စည်း(၇)မျိုးတွင် အရေအတွက်(၇)ခုစီ ပါဝင်ရပါသည်။ ပစ္စည်း(၇)မျိုးနှင့်အတိတ်ယူပုံမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်သည်။

- (၁) ထမင်းဆုပ်-စုစည်းခြင်း၊ သွေးစည်းခြင်း။
- (၂) ကောက်ညှင်းထုပ်ဖင်ချွန်-အမြဲမကွာ ဒွန်တွဲခြင်း၊ လက်တွဲခြင်း။
- (၃) ပန်းခက်-အများစုက နတ်ပန်းညိုကို အသုံးပြုကြသည်။ ထိုပန်း မျိုးသည် စုစည်းပေါက်ပွားခြင်း၊ ရှင်သန်ကြံ့ခိုင်ခြင်း၊ မျိုးနွယ် မတိမ်ကောခြင်း။
- (၄) ငှက်ပျောသီး-ငှက်ပျောသီးသည် အခိုင်အဖီးလိုက်တွဲ၍ သီးခြား သဘောကိုဆောင်ယူကာ စုစည်းညီညာခြင်း၊ မျိုးနွယ်ကို မြတ်နိုး တွယ်တာခြင်း။
- (၅) ကြံဆစ်ပိုင်း-အဆစ်တိုင်းတွင် အပင်ပေါက် မျိုးဆက်ဖြန့်သည့် သဘောကို ဆောင်ယူလျက် မျိုးနွယ်စောင့်ထိန်းခြင်း၊ တည်တံ့ခြင်း။

(၆) ချည်ဖြူ-ဖြူစင်ခြင်း၊သန့်ရှင်ခြင်း။

(၇) အုန်းရည်(သို့)ရေ - ရေသည် မရှိမဖြစ် အသက်သခင်ဖြစ်ခြင်း အေးမြကြည်လင်ခြင်း။

ဒေါင်းလန်း (သို့မဟုတ်) ဆန်ကောသည် ပစ္စည်းများထည့်ရန် အသုံးပြုပြီး၊ ယောက်မမှာ မကောင်းဆိုးဝါးများကို နှင်ထုတ်နိုင်စွမ်း ရှိသကဲ့သို့ လိပ်ပြာခေါ်နိုင်စွမ်းရှိသည်ဟု ယူဆကာ အသုံးပြုကြသည်။

ချည်ဖြူဖွဲ့မင်္ဂလာကျင်းပပုံ

ချည်ဖြူဖွဲ့မင်္ဂလာကျင်းပပုံမှာ ရှေးဦးစွာ ဆန်ကော (ဆန်ပြာ ကိရိယာ)(၇)ချပ်ပေါ်တွင် လိပ်ပြာခေါ် ချည်ဖြူဖွဲ့ရာတွင် အသုံးပြု သောပစ္စည်း(၇)မျိုးကို ခုနှစ်ခုစီ ထားရှိရသည်။ ခြွင်းချက်အဖြစ် အုန်းရေ (သို့မဟုတ်)ရေကိုမူ တစ်ခွက်(သို့မဟုတ်) တစ်ဖလားစီသာ ထားရှိကြ သည်။ လက်ချည်ပေးမည့် မွေးနံနေ(ခုနစ်နေ)အပြည့်အစုံပါသော အဘိုး(၇)ဦး အဘွား(၇)ဦးတို့သည် ထိုဆန်ကောများရှေ့တွင် နေရာ ယူကြရသည်။ လက်ချည်ခံမည့်သူများသည် မိမိတို့၏ မွေးနံနေရှေ့တွင် ရိုကျိုးစွာထိုင်ပြီးလျှင် လက်နှစ်ဖက်ကို ဖြန့်ထားပေးရသည်။ ယောက်ျား ဖြစ်ပါက အဘိုးရှေ့တွင် နေရာယူပြီး မိန်ကလေးဖြစ်ပါက အဘွားရှေ့ တွင် နေရာယူရသည်။ ချည်ဖြူဖွဲ့ပေးမည့် အဘိုးအဘွားက ချည်ဖြူ ဖြင့် ယာလက်မှစတင်၍ (၃)ပတ် ရစ်ပတ်ကာ ချည်နှောင်ပေးသည်။ ထိုသို့ ချည်နှောင်ပေးစဉ် အောက်ပါအဓိပ္ပါယ်အတိုင်း ကရင်လို ရွတ် ဆိုပေးပါသည်။

ချည်ဖြူဖွဲ့ပေးမည့် အဖိုးအဖွားများပုံ

ချည်ဖြူဖွဲ့ပွဲကျင်းပနေပုံ

(၁) အရပ်တစ်ပါးသို့ ပျော်ပါးနေသော ဝိညာဉ်လိပ်ပြာ ယခုပင် ပြန်လာ ခဲ့ပါတော့၊ မိမိတို့၏ မိသားစုနှင့် စည်းစည်းလုံးလုံး ဥမကွဲ သိုက်မပျက် အတူတကွရှိနေပြီး လုပ်ငန်းဆောင်တာများကို စုပေါင်း လုပ်ကြပါ။

(၂) သူတစ်ပါးစကားကို နားမယောင်ပါနှင့်၊ မိဘစကားကို မြေဝယ်မကျနားထောင်ကြပါ။ မိမိညာဏ်နှင့် စဉ်းစားချင့်ချိန်ပြီးမှ လုပ်ဆောင်ကြပါ။ မကောင်းမှုများကို ရှောင်ကြဉ်ပါ။

(၃) မကောင်းဆိုးဝါးများ ရှိသောနေရာ၊ အမင်္ဂလာရှိသောနေရာ၊ မိန်းမယုတ်တို့ရှိသော နေရာများကို ရှောင်ကြဉ်ပါ။

(၄) သုသာန်သင်္ချိုင်းများ၊ တောင်ကြိုတောင်ကြား၊ လျှိုမြောင်၊ ချိုင့်ဝှမ်းများကြားတွင် မနေကြပါနှင့်။

(၅) ဆင်စီးပြီး မြင်းရံက စိတ်ချမ်းသာ ကိုယ်ကျန်းမာ လိုရာဆန္ဒ ပြည့်ဝသောသူများ ဖြစ်ကြပါစေ၊ ရွှေ၊ ငွေ၊ ကျောက်သံ ပတ္တမြားပိုင်ဆိုင်သောသူများ ဖြစ်ကြပါစေဟူ၍ ဖြစ်သည်။

ထိုသို့ ရွတ်ဖတ်သရဇ္ဈာယ်ပြီးနောက် ချည်ဖြူဖွဲ့ခံသူ၏လက်မှ ချည်စကိုဖြတ်ကာ အုန်းရည်အနည်းငယ်ဆွတ်၍ ထမင်းဆုပ်၊ ကောက်ညှင်း၊ ပန်းခက်အနည်းငယ်စီကို စတိသဘောယူကာ "ဆံဖြူသည်အထိ အသက် ရာကျော်ရှည်ပါစေ"ဟု ကရင်လို ဆုတောင်းပြီး ခေါင်းဆံဖျားပေါ်သို့ တင်ရသည်။ လက်ချည်ခံသူက မိမိ၏ ဦးခေါင်းထိပ်တွင် ရောက်နေသော ထမင်းဆုပ်၊ ကောက်ညှင်းတို့ကိုစားပြီး အုန်းရည်အနည်းငယ် သောက်ခြင်းဖြင့် ချည်ဖြူဖွဲ့မင်္ဂလာ ပြီးဆုံးလေသည်။

ချည်ဖြူဖွဲ့မင်္ဂလာ ကျင်းပဆောင်ရွက်ပုံများသည် ဒေသတစ်ခု
 နှင့်တစ်ခု အနည်းငယ် မတူညီမှုများ ရှိပါသည်။ ရွတ်ဖတ်သရဇ္ဈာယ်
 ခြင်းများသည်လည်း တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး၊ တစ်နေရာနှင့်တစ်နေရာ
 မတူညီကြသော်လည်း သဘောသဘာဝနှင့် အနှစ်သာရမှာ အတူတူ
 ပင်ဖြစ် ကြပါသည်။

ကယန်းအမျိုးသားနေ့ဖြစ်ပေါ်လာပုံ သမိုင်းအကျဉ်း

၂၀၀၀ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ(၈ မှ ၁၀)ရက်နေ့အထိ၊ ကယားပြည်နယ် ဒီးမော့ဆိုမြို့နယ်၊ ပန်ပက်ကျေးရွာတွင် ပထမအကြိမ်မြောက် ကယန်းအမျိုးသားညီလာခံကြီးကို ကျင်းပခဲ့ပြီး ထိုညီလာခံကြီးတွင် ကယန်းတစ်မျိုးသားလုံးက ဧပြီလ (၁၀) ရက်နေ့ကို ကယန်းအမျိုးသားနေ့အဖြစ် ကျင်းပရန် တညီတညွတ်တည်း ထောက်ခံခဲ့ကြသည်။ ထို့ကြောင့် ကယန်းတစ်မျိုးသားလုံး၏ စည်းလုံးညီညွတ်မှုကို ဖော်ဆောင်နိုင်ခဲ့သော ဧပြီလ(၁၀)ရက်နေ့ကို အစွဲပြုကာ ၂၀၀၁ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ(၁၀)ရက်နေ့တွင် ပထမအကြိမ်မြောက် ကယန်းအမျိုးသားနေ့ကို ရှမ်းပြည်နယ်၊ ဖယ်ခုံမြို့နယ်၊ သီကြိတ်ကျေးရွာတွင် ပြုလုပ်ကျင်းပခဲ့သည်။ ထိုသို့ ကယန်းအမျိုးသားနေ့ကို ၂၀၀၁ ခုနှစ်မှ စတင်ကာ နှစ်စဉ် ကယန်းလူမျိုးများနေထိုင်ရာဒေသများတွင် အလှည့်ကျ ကျင်းပလာခဲ့သည်။

ကယန်းအမျိုးသားနေ့ကျင်းပရခြင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ဒေသ(၄)ခုဖြစ်သော ကယားပြည်နယ်၊ ရှမ်းပြည်နယ်တောင်ပိုင်း၊ ကရင်ပြည်နယ်နှင့် နေပြည်တော်ကောင်စီနယ်မြေရှိ အလွှာအသီးသီးမှ ကယန်းတိုင်းရင်းသားများ တွေ့ဆုံကာ ရင်းနှီးချစ်ကြည်မှုကို တည်ဆောက်နိုင်ရန်နှင့် မိမိတို့၏အမျိုးသားရေးအသိများ၊ အမျိုးသား"စံ"တန်ဖိုးများ၊ အမျိုးသားဝိသေသလက္ခဏာများကို လက်တွေ့ထိန်းသိမ်းမြှင့်တင်သွားနိုင်ရန် စသည့်ရည်ရွယ်ချက်များ ဖြစ်သည်။

ကယန်းအမျိုးသားနေ့တွင် ကယန်းရိုးရာအကများ၊ ရိုးရာဗုံ၊ ပုလွေများ တီးမှုတ်ဖျော်ဖြေခြင်း၊ ရိုးရာအားကစားပြိုင်ပွဲများ ပြုလုပ်ခြင်း၊ ရိုးရာယဉ်ကျေးမှုအထည်များ၊ အသုံးအဆောင်ပစ္စည်းများ ပြသရောင်းချခြင်းများ ပြုလုပ်လေ့ရှိသည်။ ထိုနေ့တွင် ပညာရေး၊ အားကစား၊ အနုပညာနှင့် ဘာသာရေးစာပေများတွင် ထူးချွန်ထက်မြက်သော ကယန်းလူမျိုးများအား ဂုဏ်ပြုသည့်အစီအစဉ်များလည်း ထည့်သွင်းထားသည်။

ကယန်းနှစ်သစ်ကူးနေ့ဖြစ်ပေါ်လာပုံ

ကယန်းလူမျိုးတို့သည် ကရင်လူမျိုးအစုတွင် ပါဝင်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းသို့ ကရင်လူမျိုးနှင့်အတူ ဝင်ရောက်လာခဲ့သည်။ သမိုင်းပညာရှင် "ဂျီအိပ်လု"နှင့် ဂျီအီးဟာဗေး တို့၏ မှတ်တမ်းအရ ဘီစီ ၇၃၉ ခုနှစ်က မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းသို့ နောက်ဆုံးရောက်ရှိခဲ့ကြောင်း ဖော်ပြထားသည်။ ကရင်လူမျိုးတို့၏ ခုနှစ်သက္ကရာဇ် ရေတွက်ရာတွင် ထိုဘီစီ ၇၂၉ နှစ်ကို အခြေခံသတ်မှတ်ခဲ့သည်။ ကယန်းလူမျိုးတို့၏ သက္ကရာဇ်ကိုလည်း ကရင်လူမျိုးတို့၏ ခုနှစ်သက္ကရာဇ်နှင့် အတူတူပင် ဖြစ်သည်။ ယခုနှစ်ရောက်ရှိ အေဒီ ၂၀၁၈ + ဘီစီ ၇၃၉ = ၂၇၅၇ သည် ကယန်းခုနှစ်သက္ကရာဇ် ၂၇၅၇ ခုနှစ်ဖြစ်သည်ဟု မှတ်ယူရ ပေမည်။

ကယန်းနှစ်သစ်ကူးနေ့သတ်မှတ်ခြင်းအကြောင်းသည် ယန်းလူမျိုးတို့၏ ၁၂ လရာသီတွင် "လ လနန့်" သည် နောက်ဆုံး ဖြစ်သည်။ လ လနန့် ကုန်ဆုံးပြီးလျှင် ၁၂ လရာသီ၏ နှစ်တစ်နှစ် ပထမဦးဆုံးလ သည် "လဆပရို" ဖြစ်သည်။ ထိုလဆပရို (၁) ရက်နေ့ မြန်မာလနတ်တော်လဆန်း (၁)ရက်နေ့သည် ကယန်းနှစ်သစ်ကူး ကျရောက်သည့် နေ့ဖြစ်သည်။ ထို့နေ့ကို ကယန်းနှစ်သစ်ကူးနေ့အဖြစ် ကယန်းစာပေနှင့် ယဉ်ကျေးမှုဗဟို ကော်မတီက သတ်မှတ်ပေးခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။

မရမာကြီးတိုင်းရင်းသားအမျိုးသားနေ့ဖြစ်ပေါ်လာပုံ

ရခိုင်ပြည်နယ်အတွင်း မှီတင်းနေထိုင်ကြသော ဌာနေတိုင်းရင်းသားများဖြစ်သည့် ရခိုင်၊ ခမီ၊ မရမာကြီး၊ မြို၊ သက်၊ သက္ကမ၊ ဒိုင်းနက်တို့သည် သမိုင်းကြောင်းကို ယှက်နွယ်ရောယှက်လျက်ရှိပြီး ဖြစ်ကြသည်။ ယခုအခါ ရခိုင်ဌာနေတိုင်းရင်းသားမျိုးနွယ်စုများသည် မိမိတို့မျိုးနွယ်စုစုအသီးသီးတို့၏ အမျိုးသားစရိုက်လက္ခဏာများနှင့် အမျိုးဂုဏ်ဇာတိဂုဏ်တို့အား အနာဂတ်တွင် ဖွံ့ဖြိုးမှုပီပြင်စွာ အကောင်အထည်ဖော်စေနိုင်မည့် အမျိုးသားနေ့ကို သတ်မှတ်ကျင်းပလာခြင်းကို တွေ့ရပါသည်။

မရမာကြီးလူမျိုးတို့မှာလည်း မိမိတိုင်းပြည်နေ မိမိတိုင်းရင်းသားလူမျိုးတို့ပင် ဖြစ်လေရာ မိမိတို့၏အမျိုးသားနေ့ကို သကျသာကီယ၊ ခတ္တိယရာဇာမျိုးနွယ်(ရာဇဝံသ)မှ ဆင်းသက်လာသူများဟု ယုံကြည်ထားရှိမှု၊ မျိုးရိုးဂုဏ်နှင့် ဘုရား၊ တရား၊ သံဃာ ရတနာ သုံးပါးတို့ကို ကြည်ညိုမြဲမြံစွာစောင့်ထိန်းမှ သာသနာတည်တံ့မည်ဟု ယုံကြည်လေးစားရှိမှုကို ရခိုင်သမိုင်းစာစောင်မှ သေရွာပြန်၊ ရှင်ပြန်ထ၊ မရမာ၊ မရမာကြီးတို့သည် မရမာကြီးလူမျိုးသမိုင်းဖြစ်စဉ်၏ အခြေခံဟုကောက်ချက်စွဲ နိုင်ပါသည်။ ၎င်းစာပိုဒ်သည် သမိုင်းဆက်နွယ်ခံယူမှုကို ဖော်ညွှန်းပြီး အမျိုးစောင့်ထိန်းခဲ့ကြမှုကြောင့် ရခိုင်မျိုးနွယ်စု မရမာကြီးဟု ခေါ်တွင်ခဲ့မှုကို မရမာကြီးဦးညွှင်ရဟန်းတော် အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ အရှင်ဦးပညာလောကတပည့် အရှင်ဝိမလစာရ

ဆရာတော်၏ မိန့်မှာထား ခဲ့မှုတို့ကို အမှတ်ရစေပြီး အမျိုးသား စည်းလုံးညီညွတ်မှုကိုထာဝစ ဥ်တည်ဆောက်နိုင်ရန် ကဆုန်လပြည့်

နေ့ကို အမျိုးသားနေ့အဖြစ် သတ်မှတ်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။

မရမာကြီးလူမျိုးတို့သည် ရခိုင်ပြည်၌ ဗုဒ္ဓဘာသာအစပျိုးချိန် ကပင်စ၍ ဗုဒ္ဓဘာသာကို စဉ်ဆက်မပြတ် ကိုးကွယ်လာကြသူများပင် ဖြစ်ပါသည်။ ထေရဝါဒဗုဒ္ဓဘာသာကို ဘိုးဘောင်မြေးဆက် ကိုးကွယ်ကြသော မရမာကြီးတို့၏ဘာသာရေးကိုင်းရှိုင်းမှုမှာ စက္ကန့် မလတ် ရဲရဲနီဆဲ ဖြစ်ပါသည်။ ရတနာသုံးပါးကို လွန်စွာ အားထားသူ များပင် ဖြစ်ပါသည်။ လူမျိုးတို့၏ဘာသာရေး ရဲရဲထောက်ခံမှု စွမ်း

ဆောင်ချက်များစွာ ရှိခဲ့သည်။ ကဆုန်လပြည့်နေ့သည် ဗုဒ္ဓဟူးနေ့လည်း ဖြစ်ပါသည်။

ကဆုန်လပြည့်နေ့ ဗုဒ္ဓဟူးနေ့သည် ဗုဒ္ဓဘာသာရေးဆိုင်ရာ ထူးမြတ်သောနေ့တစ်နေ့ ဖြစ်ပါသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ကဆုန်လပြည့်နေ့သည်-

- (၁) မြတ်ဗုဒ္ဓဗျာဒိတ်တော်ခံယူတော်မူသောနေ့။
- (၂) မြတ်ဗုဒ္ဓဖွားမြင်တော်မူသောနေ့(ဗုဒ္ဓမွေးနေ့)။
- (၃) မြတ်ဗုဒ္ဓဖြစ်တော်မူသောနေ့။
- (၄) မြတ်ဗုဒ္ဓပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူသောနေ့

စသည့် မြတ်ဗုဒ္ဓ ဖြစ်စဉ်လေးရပ်ဖြင့် ကြိုကြိုက်ပြီး ထူးမြတ်သော နေ့ထူးနေ့မြတ်လည်း ဖြစ်ပါသည်။ ကုလသမဂ္ဂအပါအဝင် တစ်ကမ္ဘာ လုံးရှိ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များက ဗုဒ္ဓနေ့အဖြစ် လက်ခံအတည်ပြုကြခြင်းကို

ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များ ကုသိုလ်ယူစရာ နေ့တစ်နေ့ပင်ဖြစ်ပါသည်။ ဗျာဒိတ်တော်ခံ၊ ဖွား၊ လေးတန်စုံစေ့ ကဆုန်လပြည့်ဟုလည်း စာဆိုထားကြလေသည်။

ကဆုန်လပြည့်နေ့သည် သာသနာရေးသမိုင်း၊ ဘာသာရေးသမိုင်း၊ မြန်မာ့သမိုင်း၊ ကမ္ဘာ့သမိုင်းစာမျက်နှာများတွင် ကြိုတောင့်ကြိုခဲ မကြိုစဘူး ထူးကဲသည့် သမိုင်းမှတ်တိုင်ကြီး(၂)ခု မြန်မာနိုင်ငံ၌ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ဖူးပါသည်။ ထိုသမိုင်းဖြစ်စဉ်နှစ်ခုက မင်းတုန်းမင်းလက်ထက် ပဉ္စမသင်္ခါယနာတင်ပွဲကြီးနှင့် ပါလီမန်ဒီမိုကရေစီခေတ် ဆဋ္ဌမသင်္ခါယနာတင်ပွဲကြီးတို့ဖြစ်သည့် ဤဘာသာသာသနာသမိုင်းမှတ်တိုင်ကြီး(၂)ခုကိုလည်း ကဆုန်လပြည့်နေ့တွင် ပြုလုပ်ခဲ့ကြကာ တစ်ကမ္ဘာလုံးကလည်း ချီးကျူးအံ့ဩလက်ခံခဲ့ကြသည်။ ဆဋ္ဌမသင်္ခါယနာတင်ပွဲကြီးတွင် ရန်ကုန်မြို့၊ အထက်ပန်းဆိုးတန်းလမ်း၊ ဓမ္မဒူတကျောင်းတိုက် ပဓာနနာယက ပြည်တွင်းပြည်ပသာသနာပြုမရမာကြီးဆရာတော် အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတအသျှင်ပညာလောကကိုယ်တိုင် သဘာပတိအဖွဲ့ဝင်အဖြစ် ဆောင်ရွက်တော်မူခဲ့ပြီး၊ အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတဘွဲ့တံဆိပ်တော်ကို ဆက်ကပ်မှု အပူဇော်ခံခဲ့ရပါသည်။ ဤသို့ဖြင့် ဘာသာသာသနာ သမိုင်းတန်ဖိုး ကြီးမားလှသော ကဆုန်လပြည့်နေ့ကို မရမာကြီးအမျိုးသားနေ့အဖြစ် မရမာကြီးအမျိုးသားတစ်ရပ်လုံးက သဘောတူလက်ခံထားကြသည်။ နေ့ထူးနေ့မြတ်တွင် ယနေ့မရမာကြီးတိုင်းရင်းသားအားလုံး အမျိုးဂုဏ်၊ ဇာတိဂုဏ်တို့ကို အမျိုးသားရေးစရိုက်လက္ခဏာ မပျောက်ပျက်အောင် ထိန်းသိမ်းစောင့်

ရှောက်ရန် အမျိုးသားစည်းလုံးမှုကို ထာဝစဉ်တည်ဆောက်နိုင်ကြပါစေရန် စသည့်ရည်ရွယ်ချက်များဖြင့် ကဆုန်လပြည့်နေ့ကို မရမာကြီးအမျိုးသားနေ့အဖြစ် သတ်မှတ်ကြပါသည်။

ခွါဒိုပွဲတော် ကျင်းပခြင်းနှင့် ဖြစ်ပေါ်လာပုံသမိုင်း

ခွါဒိုပွဲတော်သည် ချင်းလူမျိုးများ၏ အရေးအကြီးဆုံးအခမ်းအနားဆုံးပွဲတော် ဖြစ်ပါသည်။ ချင်းလူမျိုးတို့၏ ဓလေ့ထုံးစံအရ ရှေးပဝေသဏီမှစ၍ ကျင်းပခဲ့သည့်ပွဲတော်တစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။ စတင်ကျင်းပခဲ့သည့်အချိန်ကို အတိအကျ မပြောနိုင်သော်လည်း ချင်းလူမျိုးများ တောင်ပေါ်ဒေသကို ပြောင်းရွှေ့ပြီး ကျိမ်နွဲ့(Cimnual)ဒေသကို စတင်အခြေချခဲ့သည့် AD- ၁၄ ရာစုခန့်မှစ၍ ခွါဒိုပွဲတော်ကို ကြီးကျယ်ခမ်းနားစွာ ကျင်းပခဲ့သည်ကို သမိုင်းအထောက်အထားများအရ သော်လည်းကောင်း၊ ရိုးရာတေးသီချင်းများအရသော် လည်းကောင်း သိရှိရပါသည်။

တစ်နှစ်တာတောင်ယာလုပ်ငန်း ပြီးဆုံးအောင်မြင်မှုအတွက် အောင်ပွဲခံသည့် ပွဲတော်ဖြစ်ပါသည်။ ရွာသူရွာသားများ ကျန်းမာပျော်ရွှင်ရေးနှင့် အနာရောဂါဘယ ကင်းဝေးစေရန် လာမည့်နှစ်သစ်မှာ ရာသီဥတု မှန်ကန်ကောင်းမွန်ပြီး တောင်ယာသီးနှံများ အောင်မြင်ဖြစ်ထွန်းစေရန် တိုင်းပြည်အေးချမ်းသာယာရေးနှင့် ချစ်ခင်ရင်းနှီးမှု ရရှိစေရန်အတွက် နတ်ဆိုးများနှင့်ထုတ်ခြင်း၊ နတ်ကောင်းနတ်မြတ်များ ပူဇော်ပသခြင်း၊ ဆုတောင်းပွဲများပြုလုပ်ခြင်းတို့ကို ရည်ရွယ်ပြီး ခွါဒိုပွဲတော်ကို ကျင်းပရခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ခွါဒို(Khuado) စကားလုံး၏ အနက်အဓိပ္ပါယ်မှာ ရှေးအခါက ချင်းလူမျိုးများသည် စကြာဝဠာကြီးတစ်ခုလုံးကို ကောင်းကင်ဘုံ၊ လူကမ္ဘာဘုံဟူ၍ ဘုံ(၃)ဆင့်ဖြင့် ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ထားသည်ဟု ယူဆကြသည်။ ခွါဒိုဟုခေါ်သည့် လူ့ကမ္ဘာလူရွာကို တန်ခိုးရှင်များနှင့် ကွယ်လွန်သူ ဘိုးဘေးများ၏ဝိညာဉ်များက စောင့်ရှောက်ခဲ့သည်ဟု ယုံကြည်ကြသည်။

ဒို(do) ၏ အဓိပ္ပါယ်မှာ (၂)မျိုး ရှိပါသည်။ ပထမအဓိပ္ပါယ်မှာ တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး ဖော်ရွေပျူငှါစွာ ဧည့်ဝတ်ပြုခြင်း၊ ကျွေးမွေးဧည့်ခံခြင်းဖြစ်ပြီး ဒုတိယအနက်အဓိပ္ပါယ်မှာ တိုက်ခိုက်ခြင်း၊ နှင်ထုတ်ခြင်း၊ ချေမှုန်းခြင်းဟု အဓိပ္ပါယ်ရပါသည်။

ထို့ကြောင့် ခွါဒိုပွဲတော်၏ ဆိုလိုရင်းအဓိပ္ပါယ်မှာ ဘေးဒုက္ခပေးတတ်သောနတ်ဆိုးများ နှင်ထုတ်ပြီး ရပ်ရွာသန့်ရှင်းစေခြင်း၊ ရွာသားများ ကျန်းမာရေး စီးပွားရေး တိုးတက်စေရန်အတွက် နတ်ကောင်းနတ်မြတ်များ ပူဇော်ပသခြင်းနှင့် ကွယ်လွန်သူတိုးဘေးများ၏ ဝိညာဉ်များနှင့် ဆွေမျိုးများအတွက် အလှူမင်္ဂလာဆုတောင်းပွဲကြီးကို ကျင်းပခြင်းဖြစ်ပြီး ရိုးရာဓလေ့ထုံးစံအရ အမွန်မြတ်ဆုံးပွဲတော်ကြီး တစ်ခုဖြစ်၍ တစ်ရွာလုံး တစ်မျိုးလုံး အတီးအမှုတ်အကအခုန်များဖြင့် စုပေါင်းကျင်းပခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ခွါဒိုပွဲတော်ကျင်းပသည့်နေ့ နံနက်စောစောတွင် ရွာရှိလူငယ်များက ခေါင်ရည်အိုးများဖြင့် ဘိုးဘွားများကို သွားရောက်ကန်တော့လေ့ရှိပါသည်။ အဘိုးအဘွားများကလည်း ဆုမွန်ကောင်းများ တောင်းပေးပြီး လက်ဆောင်ပစ္စည်းများ ပြန်လည်ပေးလေ့ရှိပါသည်။ ပွဲတော်ရက်အတွင်း ဆွေမျိုးစုအလိုက် မိတ်ဆုံစားပွဲများ ကျင်းပခြင်း၊ သင်္ချိုင်းသို့ သွား၍ ဘိုးဘေးများ၏ဝိညာဉ်ကို ခေါင်ရည်နှင့် ဟင်းပွဲမျိုးစုံဖြင့် ပူဇော်ဆက်သခြင်းများ ပြုလုပ်ကြပါသည်။ ပွဲတော်ပထမနေ့ ညနေမှောင် ရည်ပျိုးချိန်တွင် နတ်ဆရာအိမ်မှ စတင်၍ တစ်အိမ်ပြီးတစ်အိမ် နတ်ဆိုးများ နှင်ထုတ်ခဲ့ကြပါသည်။ နတ်ဆရာနှင့် ရွာလူကြီးများ ဦးဆောင်ပြီး နတ်ဆိုးများ မောင်းထုတ်ခြင်းနှင့် ဆုတောင်းခြင်းများလည်း ပြုလုပ်ကြပါသည်။

ခွါဒိုပွဲတော်တွင် ပျားအုံဖွတ်ခြင်းနှင့် ပျားအုံနိမိတ်ဖတ်ခြင်းသည်လည်း အဓိကလက္ခဏာတစ်ခုအဖြစ် ပါဝင်ပါသည်။

ပွဲတော်ဒုတိယနေ့ နံနက်စောစောတွင် လူကြီးလူငယ်အားလုံး မွာလ် (Mual) ခေါ် ရွာအဝင်စခန်းပျားအုံကို သယ်လာပြီး အတီးအမှုတ် အကအခုန်များ နှင့် ရွာထဲ ဝင်လာပါသည်။ အမျိုးသမီးများက ခေါင်ရည်အချိုရည် ကိုယ်စီဖြင့် စောင့်ကြိုပြီး တပျော်တပါး သောက်ကြသည်။ နတ်ဆရာ များနှင့် သက်ကြီးရွယ်အိုများက ပျားအုံကို ယူ၍ ခွဲဖြတ်ကြည့်ကာ နှစ်သစ်အတွက် နိမိတ်ဖတ်ကြပါသည်။

ပျားအုံများတွင် ပျားသလောက်ကောင်များ ကွက်လပ်မရှိ ပြည့်နှက်လျက် ညီညီညာညာ ရှိနေကြလျှင် လာမည့်နှစ်သစ်တွင် ရပ်ရွာအေးချမ်းသာယာပြီး ရောဂါဘယကင်းဝေးမည်။ အသီးအနှံ များဖြစ်ထွန်း၍ စားနပ်ရိက္ခာဖူလုံမည်ဟု ယုံကြည်ပါသည်။ အကယ်၍ ပျားသလောက်ကောင်များ မပြည့်ဘဲ မညီမညာဖြင့် ပျက်စီးသေကြေ နေခဲ့လျှင် သီးနှံအထွက်မကောင်းသည့်အပြင် အနာရောဂါများ ကျ ရောက်ပြီး ရွာတွင် အသေအပျောက်များရှိပြီး တိုင်းပြည်မငြိမ် မသက် မှုများ ရှိမည်ဟု ယုံကြည်ကြပါသည်။

ပွဲတော်ကျင်းပပြီး (၃) ရက်မြောက်နေ့တွင် နတ်ကွန်းများ သန်ရှင်းရေးပြုလုပ်ခြင်း၊ ဆွေမျိုးစုအလိုက် မိသားစုအလိုက် အိမ်နီး နားချင်းအလိုက် ဝိုင်းဖွဲ့ပြီး လက်ဆုံစားပွဲများ၊ စတုဒီသာဧည့်ခံ ကျွေးမွေးခြင်းများ ပြုလုပ်ကြပါသည်။ အချို့ဒေသများတွင် စစ်ရေး လေ့ကျင့်ခြင်းများကိုပါ ပြုလုပ်ကြပါသည်။

ခွာဒိုပွဲတော်အပြီး နောက်တစ်ရက်ကို နှစ်သစ်ကူး သို့မဟုတ် နှစ်ဆန်း(၁)ရက်နေ့ဟု သတ်မှတ်ပြီး အိမ်တွင် အနားယူကာ တောင် ယာသွားခြင်း၊ ခရီးသွားခြင်း မလုပ်ရပါ။ အကယ်၍ ထိုသို့ လုပ်မိပါက ကျိန်စာသင့်သည်ဟု ယူဆပြီး အိမ်မှာ မိသားစုအားလုံး အနားယူလေ့ရှိပါသည်။

ချင်းလူမျိုးတို့၏ ခွာဒိုပွဲတော်သည် နှစ်သစ်ကူးပွဲ၊ ကောက်သစ်စားပွဲ စသည်ဖြင့် ဒေသအလိုက် အသွင်အမျိုးမျိုးဖြင့် ကျင်းပကြသော်လည်း အနှစ်သာရအားဖြင့် ကောက်သစ်စားပွဲ၊ နှစ်သစ်ကူးပွဲ၊ ကျေးဇူးတော်ချီးမွမ်းပွဲနှင့် ပူဇော်ပသပွဲဟု အဓိပ္ပာယ်ဆောင်ပါသည်။

ခွာဒိုပွဲတော်ကျင်းပချိန် နေ့ရက်သတ်မှတ်ခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍ ရှေးအခါက ခွာဒိုပွဲတော်ကို တောင်ယာသီးနှံများ ရိတ်သိမ်းချိန်တွင် ကျင်းပလေ့ရှိရာ စိုက်ပျိုးသည့် သီးနှံအမျိုးအစားလိုက်၍သော်လည်းကောင်း၊ ရေမြေသဘာဝရာသီဥတုလိုက်၍သော်လည်းကောင်း ဒေသတစ်ခုနှင့်တစ်ခု သီးနှံရိတ်သိမ်းချိန် ကွဲပြားမှုကြောင့် ကျင်းပချိန်မှာလည်း တူညီမှုမရှိခဲ့ပါ။ ပွဲတော်ရက်ကိုလည်း တူးလ်ပီး(Tulpi) ခေါ် နတ်ဆရာသတ်မှတ်သည့်နေ့ရက် သို့မဟုတ် ရွာသူကြီးများ စုဝေးတိုင်ပင်ပြီး နေ့ရက်သတ်မှတ်ခဲ့ပြီး ပွဲတော်ကို အနည်းဆုံး(၂)ရက်မှ အများဆုံး(၇)ရက်အထိ ကျင်းပကာ ဒေသတစ်ခုနှင့်တစ်ခု သီးနှံရိတ်သိမ်းချိန် ကွဲပြားမှုကြောင့် ခွာဒိုပွဲတော်ကျင်းပချိန်မှာလည်း တူညီမှုမရှိခဲ့ပါ။ ပွဲတော်ရက်ကိုလည်း တူးလ်ပီး(Tulpi) ခေါ် နတ်ဆရာသတ်မှတ်သည့်ရက် သို့မဟုတ် ရွာသူကြီးများစုဝေးတိုင်ပင်ပြီး နေ့ရက်သတ်မှတ်ခဲ့ပြီး ပွဲတော်ကို အများအားဖြင့် စက်တင်ဘာလနှင့် အောက်တိုဘာလများအတွင်း ကျင်းပခဲ့ကြပါသည်။

ထို့ကြောင့် ခွာဒိုပွဲတော်ကျင်းပချိန်နှင့် တစ်ပြေးညီဖြစ်စေရေးအတွက် တော်လှန်ရေးကောင်စီအစိုးရလက်ထက်တွင် ချင်းရေးရာဦးစီးအဖွဲ့က ၁၉၆၄ ခုနှစ်တွင် ချင်းလူမျိုးများ၏ ရိုးရာယဉ်ကျေးမှု ဓလေ့အရ ခွာဒိုပွဲတော်ကို အခါကြီးရက်ကြီးအဖြစ် ရွေးချယ်သတ်မှတ်ပြီး ကျင်းပသည့် နေ့ရက်ကိုလည်း နှစ်စဉ်နှစ်တိုင်း သီတင်းကျွတ်လဆန်း(၁၄) ရက်၊ လပြည့်နေ့နှင့် လဆုတ်(၁)ရက်နေ့များတွင်

ကျင်းပပြုလုပ်ရန် သတ်မှတ်ဆုံးဖြတ်ခဲ့ကြ၍ အစဉ်အလာမပျက်
ကျင်းပကြပါသည်။

နာဂရိုးရာနှစ်သစ်ကူးပွဲတော်ဖြစ်ပေါ်လာပုံ

နာဂတိုင်းရင်းသားများသည် တိဘက်-မြန်မာ အစုမှ ဆင်းသက်လာသော မြန်မာ၊ သက်၊ လိုလို-မူဆို၊ ကချင်၊ ချင်း၊ နာဂ၊ ကရင်စသည့် အစုငယ်တစ်ခုတည်းအဖြစ် ပါဝင်ပါသည်။ နာဂတိုင်းရင်းသားများ၏ ရိုးရာနှစ်သစ်ကူးပွဲတော်ကို ရှေးပဝေသဏီကတည်းက ရွာတိုင်း၊ အရပ်ဒေသတိုင်းမှာ ကျင်းပခဲ့ကာ နှစ်သစ်ကူးပွဲတော်ကို မိရိုးဖလာတောင်ယာလုပ်ငန်းခွင်နှင့် လယ်ယာလုပ်ငန်းခွင်များမှ ကောက်ပဲသီးနှံများ ရိတ်သိမ်းပြီးနောက် နောက်နှစ်သစ် တောင်ယာ၊ လယ်ယာလုပ်ငန်းခွင်မဝင်မီ ကျင်းပသည့်ပွဲကြီး ဖြစ်ပါသည်။ တစ်ရွာနှင့် တစ်ရွာ ပွဲတော်ရက် မတိုက်ဆိုင်အောင် ကျင်းပခဲ့ကြပြီး တစ်ရွာမှ ကျင်းပသည့်ပွဲတော်ကို အခြားတစ်ရွာက သွားရောက်ပျော်ရွှင်ခဲ့ကြသည့်ဓလေ့များ ရှိပါသည်။

နာဂရိုးရာနှစ်သစ်ကူးပွဲတော်သည် နာဂတိုင်းရင်းသားများအတွက် အရေးကြီးသော အထွဋ်အမြတ်ထားသည့်ပွဲတော် ဖြစ်ပါသည်။ တစ်နှစ်ပတ်လုံး တွေ့ကြုံခဲ့ရသော အတွေ့အကြုံများကို ဖလှယ်ဆွေးနွေးခဲ့ကြသည့်အပြင် လာမည့်နှစ်သစ်မှာ လုပ်ကိုင်ကြရမည့် လုပ်ငန်းဆောင်တာများကို နှစ်သစ်ကူးပွဲတော်ကြီးတွင် တိုင်ပင်ဆွေးနွေးကြပါသည်။ တစ်နှစ်တာအတွေ့အကြုံများမှ ရရှိခဲ့ကြသည့်အကျိုးရလဒ်များကို နှီးနှောဖလှယ်ကြပါသည်။ အရောင်းအဝယ်များမှ ပေးရန်နှင့် ရရန်ကြွေးမြီးများကို ရှင်းလင်းကြ၍ လာမည့်နှစ်သစ်မှာ ကောက်ပဲသီးနှံများ ပေါများပါစေကြောင်းနှင့် ရာသီဥတုကောင်းမွန်စေကြောင်း၊ အဖျားအနားကင်းဝေးပြီး ချမ်းသာသူခရိုပါစေကြောင်း ဆုတောင်းကြပါသည်။

ဤပွဲတော်တွင် ရပ်ဝေးရပ်နီးမိသားစုများ၊ ဆွေမျိုးမိတ်ဆွေ သင်္ဂါများနှင့် ရင်းနှီးပျော်ရွှင်စွာ ဆုံစည်းခဲ့ကြပါသည်။ နာဂတိုင်းရင်း သားများသည် နှစ်သစ်ကူးပွဲတော်တွင် သီချင်းအကများနှင့် ရိုးရာ ယဉ်ကျေးမှု အမွေအနှစ်အစဉ်အလာများကို ဖော်ညွှန်းသီဆို ကခုန်ကြ ပါသည်။ တစ်နှစ်တာလုံး၏အခက်အခဲကို တင်ပြကြပြီး တစ်နှစ်တာ အောင်မြင်မှုကို ဂုဏ်ယူကြပါသည်။

တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး နောက်ပြောင်ကျိုစယ် ကခုန်စားသောက်ကြပြီး မပြေလည်ခဲ့ကြသည့် ပြဿနာကြီးငယ်များကို ပယ်ဖျောက်ကြပါသည်။ ဤပွဲတော်မှာ တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး၊ တစ်စုနှင့်တစ်စု ချစ်ကြည်ရင်းနှီးမှု၊

ပေါင်းစည်းမှုကို အရင်းခံပြီး ကျင်းပကြသည့်ပွဲတော်ကြီး ဖြစ်ပါသည်။ ဤကဲ့သို့ အနှစ်သာရရှိပြီး ရည်ရွယ်ချက်ကောင်းမွန်လှသော နာဂရိုးရာနှစ်သစ်ပွဲတော်ကို ယခင်က တစ်ရွာတစ်ရက် ကျင်းပနေသည်မှ ချစ်ကြည်ရင်းနှီးမှု၊ စည်းလုံးညီညွတ်မှု အားနည်းနေသည်ဟု ယူဆပြီး နာဂအကြီးအကဲများ၏ ဦးဆောင်မှုဖြင့် (၁၉၅၆-၁၉၅၇) ခုနှစ်ခန့်ကစပြီး အချို့မြို့ရွာဒေသများမှ ကျေးရွာအဆင့်၊ မြို့နယ်အဆင့် ပွဲတော်များကို ကျင်းပခဲ့ကြပါသည်။ ၁၉၉၀ ခုနှစ်ပြည့်နှစ်ကစပြီး မြို့နယ်ပေါင်းစုမှ နာဂမျိုးနွယ်စုအကြီးအကဲများ ညှိနှိုင်းခဲ့ကြပြီး အရပ်ဒေသတိုင်း တစ်ရွာတစ်ရက်အစား နှစ်စဉ်နှစ်တိုင်း ဇန်နဝါရီလ(၁၅)ရက်နေ့ကို နာဂနှစ်သစ်ကူးပွဲတော်အဖြစ် သတ်မှတ်ပြီး စည်ကားသိုက်မြိုက်စွာ ကျင်းပခဲ့ကြပါသည်။

၁၉၉၃ ခုနှစ်ကစပြီး နိုင်ငံတော်၏ပံ့ပိုးကူညီမှုကို ရယူခဲ့ပြီး နှစ်တိုင်း ကျင်းပခဲ့ကြပါသည်။

လီဆူရိုးရာနှစ်သစ်ကူးပွဲတော်ဖြစ်ပေါ်လာပုံ

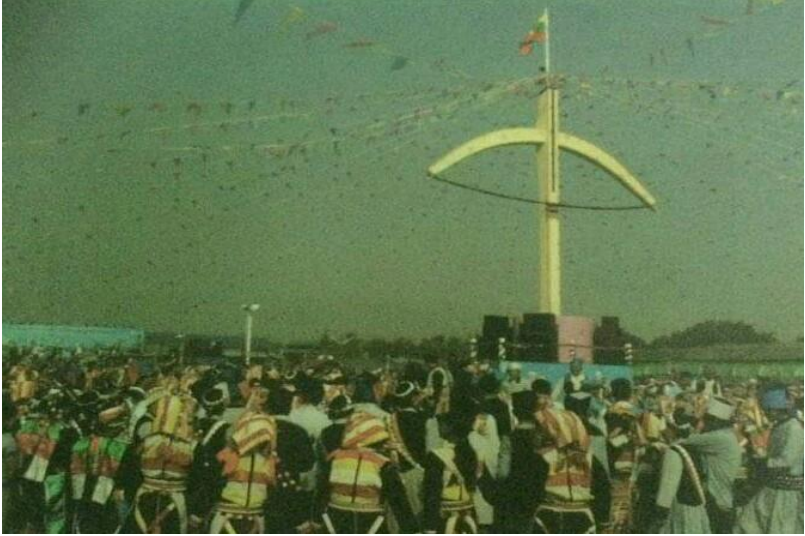
လီဆူနှစ်သစ်ကူးပွဲကို နှစ်တိုင်း ချယ်ရီပန်းများပွင့်သော ရာသီ အချိန် ကမ္ဘာ့ပြက္ခဒိန် ဇန်နဝါရီလကုန် (သို့) ဖေဖော်ဝါရီလ ပထမအပတ်နှင့် ဒုတိယအပတ်တွင်လည်းကောင်း၊ မြန်မာ့ပြက္ခဒိန်ပြာသိုလဆန်း (၁) ရက်၊ လီဆူလ ၁၂ လ၏ နောက်ဆုံးရက်ကုန်ဆုံးပြီး လီဆူလူမျိုးတို့၏ ပထမလနှစ်ဆန်း ၁ ရက်နေ့တို့တွင်လည်းကောင်း ကျင်းပကြသည်။ လီဆူနှစ်သစ်ကူးပွဲတော်ကို ၁၂ ရက်မှ ၁၅ ရက်ထိ ၎င်းအချို့ဒေသ တွင် တစ်လတိတိ ပျော်ပွဲရွှင်ပွဲများဖြင့် ကျင်းပကြသည်။

ရှေးဘိုးဘေးလီဆူများသည် မူကူးဒီမှ မြန်မာနိုင်ငံသို့ မရောက်မှီ တရုတ်ပြည်တွင် နှစ်ပေါင်းများစွာ ရွှေ့ပြောင်းသွားလာနေထိုင်ခဲ့ရသဖြင့် တရုတ်တို့နှင့် ဆက်ဆံခဲ့ရသည်။ ထို့ကြောင့် ခုနှစ်လရက် ရေတွက်ပုံများ ဆင်တူနေသည်။ တရုတ်နှစ်သစ်ကူးနေ့၊ လားဟူးနှစ်သစ်ကူးနေ့နှင့် လီဆူနှစ်သစ်ကူးနေ့သည် တစ်ရက်တည်းဖြစ်သည်။

နှစ်သစ်ကြိုဆိုရာတွင် နှစ်သစ်မကူးမီ ၇ ရက်မှ ၁၀ ရက်အတွင်း မိမိလုပ်ကိုင်သောအလုပ်များကို ရပ်နားကာ အနားယူလျက် နှစ်သစ်ကူးအတွက် ကြိုတင်ပြင်ဆင်ကြသည်။ အမျိုးသားများ၏ တာဝန်မှာ ထင်းရှာဖွေစုဆောင်းခြင်း၊ အရက်ချက်ခြင်း၊ ဆန်ဖွတ်ခြင်း၊ ပါပါ(P-P) ထောင်းခြင်း၊ ဝက်သတ်ခြင်းများအပြင် အခြားအလုပ်များကိုလုပ်ဆောင်ရပါသည်။ အမျိုးသမီးများ နှစ်သစ်ကူးဝတ်စုံများ

ချုပ်ခြင်း၊ တစ်နှစ်ပတ်လုံး ဝတ်ထားသောဝတ်စုံများ အညစ်
အကြေးများ ကင်းစင်အောင် လျှော်ဖွတ်ခြင်း၊ ဆန်ပြာခြင်း၊ ဟင်းသီး
ဟင်းရွက်များ ရှာဖွေစုဆောင်းခြင်းနှင့် အခြားအမျိုးသမီးများနှင့်
သက်ဆိုင်သောအလုပ်များကို လုပ်ကြရသည်။

အမျိုးသားအမျိုးသမီးများ၊ မိသားစုများအားလုံးသည် နှစ်
သစ်မကူးခင် အိမ်တွင်းအိမ်ပြင်သန့်ရှင်းရေး ပြုလုပ်ပြီးလျှင် ရေ
ချောင်းသို့ သွား၍ ရေချိုးသန့်စင်ကြသည်။ အကြောင်းမှာ တစ်နှစ်
ပတ်လုံး မကောင်းသော အညစ်အကြေးများ၊ မကောင်းဆိုးဝါးများ
မကပ်ငြိစေရန် နှစ်သစ်မကူးမီနေ့ရက်တွင် အကုန်အစင် ဖယ်ရှား
သန့်ရှင်း စင်ကြယ်စေရန် ပြုလုပ်ခြင်းဖြစ်သည်။ ထို့နောက်မှ နှစ်သစ်
ကူးပွဲဝတ်ရန် ချုပ်ထားသော ရိုးရာဝတ်စုံသစ်ကို ဝတ်ဆင်ပြီး
နှစ်သစ်ကို ကြိုဆိုကြသည်။ နှစ်ကုန်လ၏ နောက်ဆုံးရက်တွင်
နတ်ဆရာကို ခေါ်ပင့်၍ အိမ်တွင်းအိမ်ပြင်၊ အိပ်ခန်း၊ ဧည့်ခန်း၊
မီးဖိုခန်း၊ ပန်းကန်စင်၊ ရေအိုးစင်၊ အိမ်ခေါင်မိုး၊ မျက်နှာကျက်နှင့်
အိမ်တွင်းနတ်စင်၊ အိမ်ပြင်နတ်စင်တို့တွင် မကောင်းဆိုးဝါးများကို
မောင်းထုတ်သည်။ ထိုသို့ပြုလုပ်မှ တစ်နှစ်ပတ်လုံး ကောင်းစားမည်ဟု
ယူဆသည်။ ထိုနေ့ရက်တွင် မိသားစုများမှ ခရီးလွန်နေသူ၊ အဝေး
ရောက်နေသူ၊ အလုပ်လုပ်သူ မိသားစုဝင်များအားလုံး တစ်ယောက်မကျန်
ပြန်လာရသည်။ မိသားစုစုံပါက နတ်ဆရာသည် မိသားစုအားလုံး
အတွက် ဆုတောင်းပေးသည်။ လူကြီးများက မိမိ၏သားသမီးမြေး
တို့အား ဆုပေးကြသည်။

သားသမီးများကလည်း ဘိုးဘေးမိဘများကို အရိုအသေပြုလျက် မိသားစုပျော်ပျော်ပါးပါး ချက်ပြုတ်စားသောက်ကြသည်။ ရှေးဘိုးဘေး များက ထိုညတွင် နှစ်သစ်ကူး ကွာချဲအကများဖြင့် သီဆိုကြကကြ ခုန်ကြ ပျော်ကြခြင်းဖြင့် မိသားစုအတူတကွကြိုဆိုခြင်းသည် တစ်နှစ် ပတ်လုံးအတွက် ကောင်းစားမည်ဟု ယူဆကြသည်။

နှစ်ဆန်း ၁ ရက်နေ့ နံနက်စောစောနှစ်သစ်ကူးစ မိုးမလင်းမှီ ကြက်ဖတစ်ချက်တွန်သံပေးချိန် မိသားစုထဲမှ မီးခွက်ထွန်း၍ ဦးဆုံး ရေခပ်ဆင်းရသည်။ ချမ်းသာမည်၊ ငွေရှာငွေရ၊ ရွှေရှာရွှေရ၊ သီးနှံ စိုက်ပျိုးအောင်မြင်မည်၊ စီးပွားဖြစ်ထွန်းမည်ဟု ဆိုသည်။

ဤနှစ်သစ်ကူးပွဲဆင်နွှဲရသည်မှာ အလွန်ပျော်စရာကောင်းပါသည်။ အကအဖွဲ့မှ နှစ်သစ်ကူးသစ်ပင် စိုက်ထူထားသော တစ်ရွာလုံးရှိ အိမ်သို့ အလှည့်ကျဝိုင်းပတ်အကဖြင့် မင်္ဂလာယူကြသည်။ ဤသို့ နှစ်သစ်ကူး ပွဲသိမ်းရန်နေ့ရောက်သော် သစ်ပင်နှုတ်ရန် ရှေးဦးစွာ နတ်ဆရာအိမ် (သို့) အကြီးအကဲအိမ်မှ သစ်ပင်ကို အရင်နှုတ်ရသည်။ ပြီးနောက် ရွာ တွင်းအိမ်တိုင်းရှိ သစ်ပင်ကို ဆွဲနှုတ်ရန် သေနတ်ဖြင့် အချက်ပေးပြီး တစ်ချက်ပြီးတစ်ချက် ပစ်ဖောက်ကာ နှစ်သစ်ကူးပွဲအား အဆုံးသတ် ကြသည်။

သို့သော် ခရစ်ယာန်ဖြစ်လာကြသော လီဆူတို့သည် ခရစ် သက္ကရာဇ်အလိုက်တစ်နှစ်၏ နောက်ဆုံးလဖြစ်သော ဒီဇင်ဘာလ နောက်ဆုံးရက်နေ့ညတွင် သန်းခေါင်ကျော် ဝတ်ပြုကိုးကွယ်ကာ

နှစ်သစ် ဇန်နဝါရီလ(၁)ရက်နေ့၌ နှစ်သစ်ကူးပွဲအား ကျင်းပသည်။
 နှစ်ဟောင်းကုန်၍ နှစ်သစ်ပေးတော်မူသော ထာဝရဘုရားသခင်အား
 ကျေးဇူးတင်လျှက် အသက်တာဆက်ကပ်အပ်နှံ ဆုတောင်းပွဲပြု
 လုပ်ပြီး ပျော်ပွဲရွှင်ပွဲများ ကျင်းပသောနှစ်သစ်ကူး ဖြစ်ပါသည်။

အာခါလူမျိုးများ၏နှစ်သစ်ကူးပွဲတော်အကြောင်း

အာခါလူမျိုးများ ကျင်းပပြုလုပ်လေ့ရှိသော ပွဲတော်များတွင် နှစ်သစ်ကူးပွဲတော်သည် ကြီးမားသောပွဲတော်တစ်ခုအဖြစ် သတ်မှတ် ရမည်ဖြစ်သည်။ နှစ်သစ်ကူးအကြောင်း ပြောရာတွင် ရိုးရာဓလေ့ကို အခြေခံပြီး ပြုလုပ်သော နှစ်သစ်ပွဲကို နှစ်သစ်ပူဇော်ခြင်းပွဲ အာခါလို ‘ကိုရိုခါးထောင်းအာဖေလောအေ’ လို့ခေါ်ပြီး အာခါတစ်မျိုးသားလုံး စုပေါင်းနှစ်သစ်ကူးပွဲတော်ကြီးကိုမူ ‘ကိုရိုခါးထောင်းဖားအေ’ လို့ ခေါ်ကြပါသည်။

ရိုးရာဓလေ့ကို အခြေခံပြုလုပ်လေ့ရှိသော နှစ်သစ်ပူဇော်ပွဲလို့ ခေါ်ကြသော ‘ကိုရိုခါးထောင်းအာဖေလောအေ’ ဆိုသည့် အဓိပ္ပာယ်မှာ— ကိုရို—သည် နှစ်သစ်၊ -ခါ—သည် စိုက်ပျိုး ထွက်ကုန်၊ -ထောင်း—သည် ဂိုဒေါင် ဖောက်ခြင်း၊ ‘အာဖေ’ သည် ဘိုးဘွားဘီဘင်၊ ‘လောအေ’ သည် ပူဇော်ခြင်းဟု အဓိပ္ပာယ်သက်ရောက်ပါသည်။ နှစ်သစ်ဖောက် ကုန်/ ဂိုဒေါင်ဖောက်ထွင်းပြီး ဦးဦးဖျားဖျား ဘိုးဘေးတို့၏ ဝိညာဉ်ကို ပူဇော်ခြင်းနှင့် သက်ရှိလူကြီးသူမများကို ကန်တော့ခြင်းဟု အဓိပ္ပာယ် ရှိပါသည်။ အာခါလို —ကိုရိုခါးထောင်းအာဖေလောအေ—လို့ ခေါ်ကြပါ သည်။ ဤအပိုင်းသည် ရိုးရာဓလေ့ကို အခြေခံပြီး ဘိုးဘေးတို့မှ ခေတ်အဆက်ဆက် လုပ်ဆောင်လာခဲ့သော ပွဲကြီးတစ်ခုဖြစ်ပါသည်။ ဤပွဲကို ဘိုးဘေးတို့က (၄)ရက်တိုင်တိုင် ကျင်းပခဲ့ကြပြီး ပုံမှန် အားဖြင့် ၎င်းနှစ်သစ်ကူးပူဇော်ပွဲကို နေ့အလိုက်တိရိစ္ဆာန်များကို

သတ်ကာ ပူဇော်သည့်ခလေးများကိုလည်း ပြုလုပ်ခဲ့ကြပါသည်။ ထိုပွဲကို ခရစ်သက္ကရာဇ်ဖြင့် မသတ်မှတ်ဘဲ လနှင့်ဆိုင်သောရက် (Lunar)ကို ရွေးချယ်သတ်မှတ်ပြီး အာခါလထောင်းလာ (နှစ်သစ်ကူးလ) အခါရက် ရေတွက်သည့် အကောင်(၁၂)ကောင်ထဲမှ ကျွဲရက်ကို အစပြုကာ ကျင်းပခဲ့ကြပါသည်။

ထိုသို့ နှစ်သစ်ကူးပူဇော်သည့်ပွဲကြီးအား ရှေးလူကြီးများ ခေတ်အဆက်ဆက် ပြုလုပ်လာခဲ့ရာ ခေတ်မီဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာသော ခေတ်ထဲတွင် အာခါလူမျိုးသည်လည်း ကွဲပြားသော ဘာသာတရား များကို ကိုးကွယ်ယုံကြည်လာခဲ့ကြပါသည်။ ထိုအချိန်တွင် အမြော် အမြင်ကြီးမားသော ရှေးအာခါလူကြီးတစ်ချို့က (အာခါချေးခါထီ ခါမာ) ဆိုသည့် ဆိုရိုးစကားရှိသည်နှင့်အညီ ယုံကြည်ကိုးကွယ်မှု မတူညီသော မိမိအာခါလူမျိုးများ တစ်စုတစ်စုတည်း စည်းလုံးညီညွတ် မှုကို ပြန်လည်ရရှိစေရန် ဦးတည်၍ စုပေါင်းနှစ်သစ်ကူးပွဲကြီးကို ၁၉၇၅ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ (၂၈)ရက်နေ့တွင် အစပြု ကျင်းပခဲ့သည်။ ဤပွဲကြီးသည်လည်း အထက်ကပွဲနှင့်ထပ်တူ အဓိပ္ပာယ်ရှိသောပွဲ ဖြစ်ပါသည်။ မြန်မာလို နှစ်သစ်ကူးပွဲကို အာခါက ‘ခါးထောင်ဖား’ လို့ ခေါ်ပါသည်။

‘ခါး’ ဆိုသောဝေါဟာရမှာ မြေမှစိုက်ပျိုးထွက်ကုန်မှန်သမျှ ကို ခေါ်ခြင်းဖြစ်သည်။

‘ထောင်း’ ဆိုသောဝေါဟာရမှာ သိုလှောင်ရုံ(ဂိုဒေါင်) ဖောက် ခြင်းဖြစ်သည်။

‘ဖား’ ဆိုသောဝေါဟာရသည် ပြောင်းလဲခြင်းလို့ အဓိပ္ပာယ် ရှိပါသည်။

ဆိုလိုရင်းမှာ နှစ်သစ်မှာ ထွက်ကုန်သိုလှောင်ရုံမှ ဖောက်ကာ ပူဇော်ကန်တော့မျှဝေခြင်းဖြင့် ပြောင်းလဲရှင်သန်ရေးကို ပုံဖော်ကာ

လူကြီး၊ လူငယ်အားလုံး မည်သည့်ဘာသာတရားကိုးကွယ်သည်ဖြစ်စေ အိုးစည်ဗုံမောင်းတီးလျက် ပျော်ရွှင်စွာ ပြုလုပ်လျက်ရှိသည်။

ထိုသို့ခရစ်သက္ကရာဇ်ကို အခြေခံပြီး ၁၉၇၅ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ (၂၈)ရက်နေ့ကို ရွေးချယ်ကာ စုပေါင်းနှစ်သစ်ကူးပွဲကို စတင်ခဲ့သော အာခါလူကြီးများမှာ- ဦးလန်ရယ်၊ ဦးအာမီးညို၊ ဦးမောင်တိုး၊ ဦးအားထန်တို့ဖြစ်ကြပါသည်။

၁၉၇၅ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ(၂၈)ရက်နေ့၌ အာခါတိုင်းရင်းသားများ မည်သည့်ဘာသာဝင်မဆို စုပေါင်းနှစ်သစ်ကူးပွဲတော်ကြီးကို ကျင်းပ လာခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။

ခမိအမျိုးသားနေ့ဖြစ်ပေါ်လာပုံ

ခမိတိုင်းရင်းသားများသည် ရခိုင်ပြည်နယ်မြောက်ပိုင်းနှင့် ချင်းပြည်နယ်တောင်ပိုင်းမြို့နယ်များ၌ သမိုင်းမတင်မီကာလ ရှေးနှစ်ပေါင်းများစွာကပင် နေထိုင်လာကြသော လူမျိုးတစ်မျိုး ဖြစ်ပါသည်။ ချင်း ပြည်နယ်၌ နေထိုင်ကြသူများမှာ ခမိ၊ ခူမိ၊ အဝခမိ၊ ဝါကင်မ်(ခ) မြို့ ဟူသောအမည်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ရခိုင်ပြည်နယ်၌ နေထိုင်သူများမှာ ခွေးမွေး၊ ခမ္မိ၊ တောင်သား၊ ချောင်းဝခမံ၊ မြို့ဟူသောအမည်ဖြင့် လည်းကောင်း အတူနေရခိုင်လူမျိုးများက အမည်အမျိုးမျိုး ခေါ်ဝေါ်လျက်ရှိပါသည်။ ဖော်ပြပါ နာမည်အမျိုးမျိုး အခေါ်ခံထားရသဖြင့် ကျောက်တော်မြို့နယ်သားများက မြို့ဟူသောအမည်ကို ခံယူကြပြီး မြောက်ဦး၊ ပုဏ္ဏားကျွန်းစသော မြို့နယ်သားများက -ခမိ-နှင့် -မြို့- ဟူသောအမည်ကို ခံယူကြသဖြင့် မိမိတို့လူမျိုး အတွင်း -ခမိ-နှင့် -မြို့- ဟူသော လူမျိုးနာမည်နှစ်မျိုး ငြင်းခုံ ခြင်းများ ဖြစ်လာကြပါသည်။ ဤအခြေအနေကြောင့် ဆရာတော်ဦးခန္တီစာရ (ကြိမ်ချောင်း ဆရာတော်၊ ပုဏ္ဏားကျွန်း မြို့နယ်၊ ယခု ရန်ကုန်တိုင်း၊ ရန်ကင်းမြို့နယ် (၉)ရပ်ကွက်၊ ဝါဆိုမှီကျောင်း ဆရာတော်)၊ ဆရာတော်ဦးတိလောက (သာသနာ့ဓမ္မစရိယ၊ သာသနာ့အောင်မြေကျောင်း၊ ဘောက်တော်၊ ရန်ကုန်မြို့)၊ ဆရာတော်ဦးပဒုမ္မသာရပညာမဇ္ဈ (တပ်ဦးကျောင်း၊ ရန်ကင်းမြို့နယ် (၁၁)ရပ်ကွက်၊ ရန်ကုန်မြို့)၊ ဆရာတော်ဦးကလျာဏ (အိမ်စိုးမေမိကျောင်းတိုက်၊ ရွာကြီးတောင်ရပ်ကွက်၊ စစ်တွေမြို့၊ ရခိုင်ပြည်နယ်)တို့က တပည့်ဒကာများနှင့် အကြိမ်ကြိမ် ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းပြီး လူမျိုးအမည်နာမတစ်ခုတည်း ခံယူနိုင်ရေး ကြိုပမ်းဆောင်ရွက်ရန် ဆရာတော်ဦးခန္တီစာရ (ယခု ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး)၊

ရန်ကင်း(၉)ရပ်ကွက်၊ ဝါဆိုခိုဆရာတော်)ကို အများသဘောတူ
တာဝန်ပေးအပ်ကြပါသည်။

အမျိုးသားရဟန်း သံဃာတော်များနှင့် လူဒကာများ၏ လျှောက်ထားချက်အရ ဆရာတော်က ရခိုင်ပြည်နယ်နှင့် ချင်းပြည်နယ်မြို့နယ်အသီးသီးရှိ ခမိလူမျိုးများရှိရာ ကျေးရွာအသီးသီးသို့ ကိုယ်တိုင်ကြွရောက်ပြီး လူထုအစည်းအဝေးများ အကြိမ်ကြိမ် ကျင်းပကာ မြို့နယ်ကိုယ်စားလှယ်၊ ကျေးရွာအသီးသီး၏ ကိုယ်စားလှယ်မျိုးနွယ်စုအလိုက် ကိုယ်စားလှယ်များ အဆင့်ဆင့်ရွေးချယ်ကာ အမျိုးသားလူထုတစ်ရပ်လုံး လူထုအစည်းအဝေး (ညီလာခံ)တစ်ရပ် ကျင်းပနိုင်ရန် နေရာနှင့်နေရပ်တို့ကိုပါ အများသဘောတူ သတ်မှတ် နိုင်ခဲ့ပါသည်။

ချင်းပြည်နယ်ပလက်ဝမြို့နယ်နှင့် ရခိုင်ပြည်နယ်မြောက်ပိုင်း ကျောက်တော်၊ မြောက်ဦး၊ ပုဏ္ဏားကျွန်း၊ ရသေ့တောင်၊ ဘူးသီးတောင်၊ မောင်တောမြို့နယ်အသီးသီးမှ မျိုးနွယ်စုအလိုက် ကိုယ်စားလှယ်များ၊ ကျေးရွာကိုယ်စားလှယ်၊ မြို့နယ်ကိုယ်စားလှယ် လူဦးရေ (၅၀၀)ခန့်တို့ မျက်နှာစုံညီအစည်းအဝေးတစ်ရပ်ကို ရခိုင်ပြည်နယ် (ယခင်မြို့ဟောင်းအပိုင်) အကြီးတော်မတိုက်နယ်၊ လောင်းလျှေချောင်းကျေးရွာ၊ အစိုးရမူလတန်းကျောင်းကွင်းပြင် လူထုအစည်းအဝေး မဏ္ဍပ်တွင် ၁၉၇၂ ခုနှစ်၊ ဧပြီ(၂၇)ရက်နှင့် (၂၈)ရက် နှစ်ရက်တိုင်တိုင် လူထုအစည်းအဝေး ကျင်းပပြုလုပ်ပြီး အောက်ပါဆုံးဖြတ်ချက် (၃)ရပ်ကို အတည်ပြု ဆုံးဖြတ်နိုင်ခဲ့ကြပါသည်။

ထိုလူထုအစည်းအဝေးညီလာခံကြီးမှ

- ၁။ မိမိတို့လူမျိုးအမည်ကို ခမိလူမျိုးဟု တညီတညွတ်တည်း ခံယူကြရန်။
- ၂။ မိမိတို့လူမျိုးများ၏ ဓလေ့ထုံးစံ၊ ရိုးရာယဉ်ကျေးမှုများကို ထိန်းသိမ်းပြီး စာပေတီထွင်ဖော်ထုတ်ရန်။

၃။ အနာဂတ်အမျိုးသားလူငယ်များ၏ ပညာရေးကို မြှင့်တင်ရန်
ဟူသောအချက်(၃)ချက်ကို အတည်ပြုဆုံးဖြတ်နိုင်ခဲ့ကြပါသည်။

မိမိတို့လူမျိုးအတွင်း လူမျိုးအမည်ကွဲပြား အငြင်းပွားမှုကို
အကြောင်းပြု၍ အမည်နာမတစ်ခုတည်း အတည်ပြုနိုင်ရန် အပါအဝင်
အမျိုးသားအရေး ဆောင်ရွက်ကြရန် ဆုံးဖြတ်ချက်(၃)ချက်ကိုပါ
အတည်ပြုချမှတ်ပေးနိုင်ခဲ့သော ပထမအကြိမ် မြို့နယ်ပေါင်းစုံ၊
ကျေးရွာပေါင်းစုံ၊ မျိုးနွယ်စုပေါင်းစုံ လူထုအစည်းအဝေး(ညီလာခံ)ကြီး
ကျင်းပခဲ့သော ၁၉၇၂ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ ၂၇ ရက်နေ့ကိုပင် -ခမိ-
အမျိုးသားနေ့အဖြစ် သတ်မှတ်ကြရန် ၂၀၁၁ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၁၁ ရက်
နေ့တွင် ကျင်းပပြုလုပ်သော ခမိအမျိုးသားဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးပါတီ
ဗဟို/မြို့နယ် ကိုယ်စားလှယ်များနှာစုံညီ(ဗဟို)အစည်းအဝေး၏
ဆုံးဖြတ်ချက် (၁/၂၀၁၁)အရ အတည်ပြုဆုံးဖြတ်ခဲ့ကြပါသည်။

ဖော်ပြပါ ခမိအမျိုးသားဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးပါတီ၏ ဆုံးဖြတ်
ချက်အရ ၂၀၁၁ ခုနှစ် မှစ၍ ခမိအမျိုးသားနေ့ပွဲတော်အဖြစ် ကျင်းပ
လာသည်မှာ ယနေ့ထိတိုင် ဖြစ်ပါသည်။

မနောပွဲတော်ဖြစ်ပေါ်လာပုံသမိုင်း

မနော (Manau) ဖြစ်ပေါ်လာပုံကို ပြောရမည်ဆိုလျှင် ကမ္ဘာမြေရေလွှမ်းသောကပ်ဘေးကာလကို ထည့်ပြောရပါလိမ့်မည်။ ပထမကမ္ဘာဦးလူသားတို့သည် ဘုရားမရှိ၊ တရားမသိ၊ ဆိုးမိုက်၊ ယုတ်မာနိုင်ထက်စီးနင်း၊ ဖိုမကိစ္စမှာ မိသားစုစည်းမထား အကျင့်စရိုက်ကို ပြုပြင်၍မရလောက်အောင် ရိုင်းစိုင်းလာသောအခါ လူသား

အမှိုက်များကို ရှင်းလင်းရန်အတွက် ကမ္ဘာမြေရေလွှမ်းသောကပ်ဘေးဆိုက်ရောက်လာခြင်းဖြစ်သည်ဟု ဆိုသည်။

ထိုအခါ ကင်ဆိုင်းရှဘရန်နှင့် ဖုန်ဒင့်ကိုင်နန် (Kinseng shabrang hte hpung dim kai Nang) တို့ အဝန်ကြိမ် (Awang chying) ခေါ် မိုးနတ်သားတို့ အသုံးပြုသောစည်ကြီးတွင် ခိုအောင်း၍ ရေလွှမ်းခြင်းကပ်ဘေးမှ လွတ်မြောက်ကြသည်ဟု ဆိုသည်။

ထိုသို့ရေဘေးမှ လွတ်မြောက်လာသော ကင်ဆိုင်းရှဘရန် (Kinseng shabrang) နှင့် ဖုန်ဒင့်ကိုင်နန် (Houng kai Nang)

တို့ကို မထွမ်မထမိုးနတ်ပြည် (Lamu madai ga) မှာ ခိုလှုံခွင့် ပေးထား၍ စောင့်ရှောက်ထားကြသည်။ ထိုသို့ခိုလှုံနေစဉ် မိုးနတ်သား (Lamu madai)တို့ မို့နောပွဲ (Mu Nau poi) ကျင်းပကြသည်ကို မြင်တွေ့ခဲ့ကြသည်။

ကင်ဆိုင်ရှာရန်(Kinseng shabrang)နှင့် ဖုန်ဒင့်ကိုင်နန် (Hpung dim kai Nang) တို့သားသမီး၊ မြေး၊ မြစ်များ ထွန်းကား၍ လူသားမျိုးနွယ်တို့ တဖန်များပြားလာသောအခါ ကမ္ဘာမြေရေလွှမ်း မိုးခြင်းကပ်ဘေးမှ လွတ်မြောက်သော အထိမ်းအမှတ်နှင့် ကမ္ဘာမြေ သာယာဝပြောလာစေရန် ကောင်းချီးတောင်းခံသောအားဖြင့် မနောပွဲ ကျင်းပကြသည်။ ထိုသို့မနောပွဲကျင်းပသောအခါ မိုးနတ်ပြည်မှ နောရှောင်(Nau shawng)ခေါ် အကဦးဆောင်သူတို့ကို ပင့်ခေါ်၍ ကျင်းပကြသည်။

ထို နောရှောင် (Nau shawng) များမှာ ဆိုးနေန်လောင် (Sunen Lawng) ခေါ် ဝတ်ရုံရှည်ကိုဝတ်၍ ကြွလာကြသည်။

ဆိုးနေန်လောင်(Sunen Lawng) ဝတ်ရုံသည် ပျံသန်းနိုင် သော အစွမ်းရှိသည်ဟု ဆိုသည်။

ကင်ဆိုင်ရှာရန် (Kinseng shabrang) နှင့်ဖုန်ဒင့်ကိုင် နန် (Hpung dim kai Namg)တို့ ကျင်းပသော မနောပွဲသည် ဦးဆုံး ကျင်းပသောပွဲဖြစ်၍ မိုးနတ်ဆီမှ အမွေရသော မနောပွဲ(Manau poi) ဖြစ်သည်။ ထိုသို့ မနောပွဲကျင်းပသောနေရာမှ ရှိန်ရာဝါယန်ဂါး (Shingri wayang ga)တွင် ကျင်းပကြသည်။

ဒုတိယကျင်းပသော မနောပွဲမှာ ရှပေါင်ရော်ဂျိန်မန် (Shapawng yawng Jing mang)နှင့် ဂျာဆိုင်မဂျန် (Jaseng

Majan)တို့ ကျင်းပသောပွဲဖြစ်သည်။ ထိုမနောပွဲတွင်လည်း မိုးနတ်ပြည် (Lamu madai ga)မှ နောရှောင်များကို ပင့်ခေါ်ကြ၍ ဆိုးနေန်လောင် (Sunen Lawng)ခေါ် ဝတ်လုံရှည်ကို ဝတ်ပြီး ဦးဆောင်ကျင်းပကြသည်ဟုဆိုသည်။ ထိုမနောပွဲမှ မိုးနတ်ပြည်(Mu ga)မှ အမွေရသော ပွဲဖြစ်၍ မိုနော(Mu Nau)ဟု ခေါ်သည်။

တတိယကျင်းပသော မနောပွဲမှာ ဂျာဝါရွမ်ဂျာ(Jawa Rumja)နှင့် မဒိုင်မာဖရော်ငါ(Madaima Hprawnga)တို့ ကျင်းပသောပွဲ ဖြစ်သည်။ ၎င်းပွဲတွင် ဦးဆောင်သော နောရှောင်(Nau shawng) မှာ မာဒိန်ယော်(Ma Dingyau) ဖြစ်သည်ဟု ဆိုသည်။

မာဒိန်ယော်(Ma Dingyau)သည် မဂဘောသာစကား တတ်ကျွမ်းသူဖြစ်၍ ကျေးငှက်များ ပြောဆိုနေသော စကားများကို နားလည်သည်။ သို့ဖြစ်၍ နွမ်ရှန်(Num shang) ခေါ် ရွာအဝင်ကညောင်ပင်မှ ညောင်သီးလာစားကြသော ကျေးငှက်အပေါင်းတို့ အချင်းချင်း ပြောဆိုကြသော စကားကို စားသုံးသောအခါ သီးနှံပေါများကြွယ်ဝသော အထိမ်းအမှတ် ဆွတ်မနော(Sut Manau) အဖြစ် ကျင်းပ၍ တညီတညွတ်တည်းစားသုံးရန် သဘောတူကြသည်။

ထိုညောင်သီးစားပွဲ ဆွတ်မနော(Sut Manua)တွင် အောက်ချင်း
 ငှက်က မနောပိုင်ရှင်တာဝန်ယူပြီး ငှက်မင်းခေါ် အမြီး နှစ်ခွနှင့်
 ငှက်တောငှက်က အကဦးဆောင်သူ နောရှောင် (Nau shawng)
 တာဝန်ယူသည်။ အသံကောင်းသော တောခိုစိမ်းငှက်က မနောအလင်္ခါ
 ရွတ်ဆိုသောဂျိုယံဝါ(Joi wa) စသဖြင့် တာဝန်ကိုယ်စီခွဲယူကြပြီး
 ပျော်ပျော်ပါးပါး ကျင်းပ၍ စားသုံးသည်ဟု ဆိုသည်။ ညောင်သီးလာ
 စားသော ငှက်များ ဝိုင်းပတ်ပျံပုံများကို နမူနာယူပြီး မာဒိန်ယော်က
 ဦးဆောင်၍ မနောပွဲကို ကျင်းပကြသည်ဟုဆိုသည်။

ထိုမနောပွဲတွင် ယခင် မိုးနတ်ပြည်မှ ဝတ်ရုံအစား သိုးမွေး၊
 ချည်နှင့် ပိုးချည်နှော၍ ယှက်လုပ်ထားသော ယန်ဖော်လောင် (Yang
 hpaulawng) ခေါ် ဝတ်ရုံရှည်ကို ဝတ်ပြီး မနောကသည်ဟု ဆိုသည်။

ထိုမှ ကချင်ဂျိန်းဖော့များ မနောပွဲကို ဆက်တိုက်ကျင်းပလာခြင်း ဖြစ်သည်။

မနောပွဲကျင်းပရာတွင် ရည်ရွယ်ချက်ကိုလိုက်၍ မနော အမျိုးအစားအမျိုးမျိုး ကျင်းပကြရာ-

- (၁) ဆွတ်မနော (Sut Manau)
- (၂) ပဒန်မနော (Padaung Manau)
- (၃) ဂျူမနော (Ju Manau)
- (၄) ကွမ်ရန်းမနော (Kumran Manau)စသည်ဖြင့် ကျင်းပ ကြသည်။
- (၁) ဆွတ်မနော (Sut Manau)ဆိုသည်မှာ စီးပွားဥစ္စာ ကြွယ်ဝချမ်းသာသောအခါ ကျင်းပသော မနောပွဲ ဖြစ်သည်။
- (၂) ပဒန်မနော (Padang Manau)မှာ စစ်ကို အောင်နိုင် သောအခါကျင်းပသောမနောပွဲဖြစ်သည်။
- (၃) ဂျူမနော(Ju Manau)မှာ အသက်ကြီးသော မိဘ၊ အဖိုး၊ အဖွား သေဆုံးသောအခါ ကျင်းပသောမနောပွဲ ဖြစ်သည်။

(၄) ကွမ်ရန်းမနော(Kumran Manau)မှာ မိသားစုထဲမှာ သားသမီး၊ ညီအစ်ကိုတို့ အိုးအိမ်ခွဲခွာ နေထိုင်ရန် ပြင်ဆင်သောအခါ နှုတ်ဆက်သော အထိမ်းအမှတ်ဖြင့် ကျင်းပသော မနောပွဲဖြစ်သည်။

မနောပွဲကျင်းပရာတွင် တဦးတယောက်က ကျင်းပသော မနောပွဲနှင့် စုပေါင်း၍ ကျင်းပသော မနောပွဲဟူ၍ (၂)မျိုး ရှိသည်။

တဦးတယောက်ချင်း ကျင်းပသော မနောပွဲမှ (၁)ဆွတ်မနော (Sut Manau)၊ (၂)ပဒန်မနော(Padang Manau) ဖော်ဘွားတစ်ဦးနှင့် တစ်ဦး တိုက်ခိုက်၍ အောင်နိုင်ရာတွင် ကျင်းပသော မနောပွဲ၊ (၃) ဂျူမနော (Ju Manau)၊ (၄) ကွမ်ရန်းမနော (Padang Manau) စသည်တို့ဖြစ်သည်။

စုပေါင်း၍ ကျင်းပသောမနောပွဲမှာ (၁) ဆွတ်မနော (Sut Mamau) (၂) ပဒန်မနော (Padang Mamau) တို့ဖြစ်သည်။

မနောပွဲကျင်းပရန် အခွင့်ရှိသူတို့မှာ (၁) နယ်မြေပိုင်ဆိုင်စော်ဘွားများ၊ (၂) မနောအမွေရရှိသူများ (၃) ဖော်ဘွားများထံ (သို့) မနောအမွေရထားသူများထံ ခွင့်တောင်း၍ ခွင့်ပြုထားသူများ မနောပွဲ ကျင်းပခွင့်ရှိသည်။

စုပေါင်းမနောပွဲကျင်းပရာတွင် နယ်မြေပိုင်ဆိုင်သူ စော်ဘွား (Duwa)နှင့် မနောအမွေ(Manau ginhtawng)ရထားသူများက မနောပိုင်ရှင်အဖြစ် တာဝန်ယူရသည်။

ဥပမာ- ၁၉၄၆ ခုနှစ်က စီတာပူမနောကွင်းတွင် ကျင်းပသော ဂျပန်စစ်အောင်နိုင်သော ပဒန်မနော(Padang Manau)နှင့် ၁၉၄၈ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၁၀ ရက်နေ့တွင် ကျင်းပသော ကချင်ပြည်နယ်နေ့ မနောပွဲတွင် လထော်ဆနာ မဒေါ့ဒူဝါ ရှုအိုအင်မရော်(Lahtaw sana Mahkaw Duwa shu u Nhprau)က မနောပိုင်ရှင်အဖြစ် တာဝန် ယူရခဲ့သည်။ နောက်ပိုင်းတွင် ကျင်းပသော မနောပွဲမှာ ရှုဝါမနော (Shawa Manau)သာ များလာသည်။ ဤသို့ဖြင့် ကချင်(ဂျိန်းဖော့)တို့ ကျင်းပသော ရိုးရာမနောပွဲမှာ မထွမ်မထာမူဂါး (Mahttum mahta mu gha) မိုးနတ်ပြည်မှ အမွေရခဲ့သော မနောပွဲဖြစ်၍ မို့နောဟု ခေါ်ခြင်းဖြစ်သည်။

(၁) မနောတိုင်များ၏ အဓိပ္ပာယ်နှင့် မနောတိုင်ရှိ ရုပ်ပုံများ၏ အဓိပ္ပာယ်ရှင်းလင်းချက်

ရှေးအခါက ကချင်လူမျိုးတို့သည် နတ်ကောင်းနတ်မြတ် နတ်မင်း(၆)ပါးကို ပူဇော်ပသပြီး မနောတိုင်များ စိုက်ထူ၍ မနောပွဲ ကျင်းပလေ့ရှိခဲ့ကြပါသည်။ တည့်မတ်စွာ စိုက်ထူထားသော မနောတိုင် (၆)တိုင်သည် အဆိုပါနတ်မင်းတစ်ပါးစီကို ကိုယ်စားပြု၍ စိုက်ထူ ထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။

(က) တည့်မတ်စွာ စိုက်ထူထားသော မနောတိုင်(၆)တိုင်အနက်၊ မနောတိုင်များ၏ အောက်ခြေရှိ အောက်ချင်းငှက်၏ အမြီး ဘက်မှ ရေတွက်သော် ပထမတိုင်သည် အလယ်ဗဟိုမှ (၂)တိုင်ထက် ပိုနိမ့်သည်။ ၎င်းတိုင်ကို အမတိုင်ဟုခေါ်၍ အဖျား ခွက်သည်။ (မြေနတ်မင်း)ကို ကိုယ်စားပြုသည်။

(ခ) ဒုတိယတိုင်သည် အမတိုင်နှင့် အမြင့်ချင်းတူပြီး အဖိုတိုင် အငယ် ဟုခေါ်၍ အဖျားခုံးသည်။ Mahtum Mahta Shalap Gam (မထွမ်မထရှုလပ်ဂမ်နတ်မင်း) ကို ကိုယ်စားပြုသည်။

(ဂ) တတိယတိုင်သည် အခြားလေးတိုင်ထက် မြင့်ပြီး အမတိုင် အကြီးဟုခေါ်၍ အဖျားခွက်သည်။ Jan Nat(နေနတ်မင်း)ကို ကိုယ်စားပြုသည်။

- (ဃ) စတုတ္ထတိုင်သည် တတိယတိုင်နှင့် အမြင့်ချင်းတူပြီး အဖိုတိုင် အကြီးဟု ခေါ်၍ အဖျားခုံးသည်။ Shata Nat(လနတ်မင်း)ကို ကိုယ်စားပြုသည်။
- (င) ပဉ္စမတိုင်သည် ပထမ၊ ဒုတိယတိုင်များနှင့် အမြင့်ချင်း တူသည်။ အမတိုင်အငယ်ဟု ခေါ်ပြီး အဖျားခွက်သည်။ Hta Wa Mahtang Nat(ထဝါမထန်နတ်မင်း)ကို ကိုယ်စား ပြုသည်။
- (စ) ဆဋ္ဌမတိုင်သည်လည်း ပဉ္စမတိုင်နှင့် အမြင့်ချင်းတူသည်။ အဖိုတိုင်အငယ်ဟုခေါ်ပြီး အဖျားခုံးသည်။ Lamu Madai Nat (လမူမဒိုင်နတ်မင်း) ကောင်းကင်နတ်ကို ကိုယ်စား ပြုသည်။
- (ည) မနောတိုင်များ၏ အောက်ခြေရှိ အောက်ချင်းငှက်ပုံနှင့် ပတ်သက်သောရှင်းလင်းချက်များ-
- (က) အောက်ချင်းငှက်ပုံ(Hkungrang U)ပုံကို Dung Bye (ဒုံဗျဲ့) ဟုခေါ်သည်။ အောက်ချင်းငှက်ပုံကို အသုံးပြုခြင်းမှာ အောက် ချင်းငှက်သည် ယခင်က လူသားတို့၏မနောပွဲ မရှိမီ အချိန်က ငှက်များ၏မနောပွဲတွင် မနောပွဲကို ဦးစီးဦးဆောင် တာဝန် ယူခဲ့သည်ကို အမှတ်ရစေရန်အတွက် ၎င်း၏ပုံကို အသုံးပြု ခြင်းဖြစ်ပါသည်။

(ခ) အောက်ချင်းငှက်တွင် ပါရှိသောရုပ်ပုံများနှင့် ပတ်သက်သော ရှင်းလင်းချက်များ-

- မနောင်စည်တော်။ မနောင်စည်တော် (Manau Chying) ကို မနောင်ပွဲတွင် တီးခတ်ခြင်းသည် ပထဝီမြေကြီးနှင့် နေ၊ လ၊ မိုးနတ်မင်းများကို ဂါရဝပြုခြင်းနှင့် မနုဿလူသားများအတွက် ဥစ္စာဓန ပေါကြွယ်စေရန် အသုံးပြုခြင်းဖြစ်သည်။
- Shagan (ကြယ်ပုံ)။ တည့်မတ်စွာ စိုက်ထူထားသော ဒုတိယတိုင်အောက်ခြေရှိ ကြယ်ပုံသည် သတ္တိ၊ ဗျတ္တိပြည့်စုံခြင်း၊ ကြယ်များကဲ့သို့ များပြားခြင်း အဓိပ္ပာယ်ဆောင်သည်။
- JAN(နေပုံ)။ နေပုံသည် နေနတ်မင်းကို ကိုယ်စားပြုသည်။
- SHATA(လ)။ လပုံသည် လနတ်မင်းကို ကိုယ်စားပြုသည်။ လ၏အလင်းသည် လူသားများအား အေးမြခြင်းနှင့် သာယာစေခြင်း အဓိပ္ပာယ်ဆောင်သည်။
- BAU(မောင်း)။ မောင်းသည် လူများ မနောပွဲ မရှိမီ ငှက်များ၏မနောပွဲတွင် (Chyau Gawing U) ခေါ် ငှက်မှ မောင်းသံကဲ့သို့ မြည်တွန်ပေးခဲ့ခြင်းကို အမှတ်ရစေရန် အသုံးပြုခြင်းဖြစ်သည်။

(၃) မနောတိုင်တွင် ပါရှိသော အခြားသောကနုတ်များ၊ သင်္ကေတများ၏ အဓိပ္ပာယ်ရှင်းလင်းချက်

- မနောတိုင်များရှိ မနောကကွက် ကနုတ်ပန်းကွက်များမှ ပုံမှာ (KASHUN MAGYI) လက်ယာရစ်ခုရင်ကောက် ပုံဖြစ်သည်။ မနောအကကွက်တစ်ကွက်ဖြစ်သည်။ စည်းလုံးခြင်းနှင့် ကျစ်လစ်သိပ်သည်းသော ချစ်ခြင်းမေတ္တာကို ဖော်ညွှန်းသည်။
- မနောပွဲတွင် LAGOI LAP (ခေါ်) တောင်စဉ်ဖက်နှင့် LAJA LAP ခေါ် အပင်တစ်မျိုး၏ အရွက်ကို ခေါက်၍ ကိုင်ပြီး မနောအကကဲ့သို့ အစဉ်အလာကို ထိန်းသိမ်းသောအားဖြင့် SHING JEP MAKA (ခေါ်) ကနုတ်ဒီဇိုင်း ပုံကိုလည်း ထည့်သွင်း ရေးဆွဲထားပါသည်။
- အမြောက်လက္ခဏာပုံသဏ္ဍာန်ရှိ မနောတိုင် (၂)စုံကို (DUNG CHYAI) ဟုခေါ်ပြီး အောက်ချင်းငှက်၏ ဦးခေါင်းဘက်မှ DUNG CHYAI တွင် မဒိုင်နတ်မင်းကို ပူဇော်မည့် ကျွဲပေါက်ကို ချည်ထားရန်ဖြစ်ပြီး အမြီးဘက်မှ DUNG CHYAI တွင် ပုံပန်းသဏ္ဍာန်အလှဆုံး အကြီးဆုံးဖြစ်သည့် SUT WA HKUM SI (ကျောက်ဖရုံသီး)တစ်လုံးကို ကျွဲချည်သကဲ့သို့ ချည်နှောင်ထားရန်ဖြစ်သည်။ ၎င်းကျောက်ဖရုံသီးကို (JOI WA) ခေါ် မဒိုင်နတ်ဟောဆရာမှ ထောမနာပြု၍ ခွဲလိုက်သောအခါ ထွက်လာသည့် အစေ့များကို ဝေပေးသည်။ ၎င်းအစေ့ကို စိုက်ပျိုးသူသည် သားသမီးရတနာများ ထွန်းကား၍ ကြီးပွားချမ်းသာလာမည်ဟု ယုံကြည်ကြသည်။

လားဟူရိုးရာနှစ်သစ်ကူးပွဲတော်

လားဟူရိုးရာနှစ်သစ်ကူးပွဲတော်သည် တစ်နှစ်ပတ်လုံး ကျင်းပ လေ့ရှိသောပွဲတော်ကြီးသုံးခုအနက် အကြီးကျယ်ဆုံး အခမ်းနားဆုံး ပွဲတော်ဖြစ်သည်။ နှစ်သစ်ကူးပွဲတော်ကျင်းပရန် စိတ်အားထက်သန် မှု၊ ပွဲတော်ကျင်းပသည့်အချိန်ရာသီ၊ ကြိုတင်ပြင်ဆင်မှုအတွက် အချိန်ပေးခြင်း၊ အနီးကပ်ပြင်ဆင်ခြင်း၊ ပွဲတော်ဆိုင်ရာ အစဉ် အလာအယူအဆနှင့် ကျင့်ဝတ်များ၊ ပွဲတော်ကျင်းပပုံ အဆင့်ဆင့် တို့ကို ခြုံငုံ ဖော်ပြပါသည်။

၁- လားဟူရိုးရာနှစ်သစ်ကူးပွဲတော် ရာသီချိန်နှင့် နှစ်သစ်ကူးပွဲတော် နေ့သတ်မှတ်ခြင်း

ရှေးလားဟူတို့သည် နှစ်ဟောင်းကုန်၍ နှစ်သစ်ကူးပြောင်းချိန် တွင် ဖူးပွင့်သော ရာသီပန်းမန်များကိုမှတ်၍ နှစ်သစ်ကူးချိန် သတ်မှတ်ခဲ့သည်ကို ရိုးရာနှစ်သစ်ကူးတေးသီချင်းများက ဖော်ပြနေ ပေသည်။ နှစ်သစ်ကူးချိန်ကို ဖော်ကျူးထားသော ရိုးရာတေးသီချင်း တစ်ပုဒ်ကို ဘာသာပြန်၍ ဖော်ပြထားပါသည်။

‘မက်မွန်ပွင့်တွေ ပွင့်တော့မည်
ပေဘူးဖူးတွေ ပွင့်ကုန်ပြီ
ချယ်ရီပန်းတွေ ပွင့်ကုန်ပြီ
ထင်းရှူးဖူးတွေ ဖွေးလာပြီ
တို့လားဟူ နှစ်သစ်ကူးချိန်ရောက်ပြီ။’
ဟူ၍သီဆိုထားသည်။

ချယ်ရီပန်းများ တစ်တောတစ်တောင်လုံး ဖြူဖြူဖွေးဖွေး နီနီရဲရဲ ရှိနေချိန်၊ မက်မွန်ပင်မှ မက်မွန်အဖူးများ ပွင့်တော့မည့် အချိန်၊ ပေပေးပင်လေးများထိပ်တွင် အစိမ်းရောင်အဖူးကြီးများ ထိုးထိုး ထောင်ထောင်ဖြစ်နေချိန်၊ ဖြူဆွတ်နူးညံ့သော ထင်းရှူးအဖူးများ နှစ်လက်မခန့် တက်နေသည့်အချိန်သည် လားဟူနှစ်သစ်ကူးချိန် ဖြစ်သည်ဟု ရှေးလားဟူဘိုးဘေးများ သတ်မှတ်ခဲ့ကာ နောင်လာ နောက်သားများ ထိုအချိန်တွင် နှစ်သစ်ကူးပွဲတော်ကျင်းပရမည်ဟု မှာကြားခဲ့သည်အတိုင်း ထိုရာသီရောက်၍ သက်ဆိုင်ရာ ပန်းမန်များ ပွင့်ဖူးလာတိုင်း လားဟူအားလုံး စိတ်လှုပ်ရှားကြလျက် ဘဝရပ်တည် မှုအတွက် ရုန်းကန်လှုပ်ရှားမှုအားလုံး ရပ်ဆိုင်းထားကာ နှစ်သစ် ကူးပွဲတော်ကိုသာ စိတ်အားထက်သန်နေကြသည်။

ထိုရာသီ ပန်းမန်များပွင့်ဖူးသည့်အချိန်သည် လားဟူရိုးရာ နှစ်သစ်ကူးပွဲတော်၏ ရာသီချိန်ဖြစ်သည်။ လားဟူနှစ်သစ်ကူးရာသီဟု နားလည်နိုင်ပေသည်။ ဘိုးဘေးတို့သည် နှစ်သစ်ကူးပွဲတော် အတွက် နေ့ရက်အတိအကျ သတ်မှတ်ရာတွင်မူ နှစ်သစ်ကူး ရာသီ အတွင်း ကျရောက်သည့် လကွယ်နေ့ကို နှစ်ဟောင်းနေ့ဟု သတ်မှတ် ၍ လဆန်းတစ်ရက်အား နှစ်သစ်နေ့သတ်မှတ်ကာ ပထမအကျော့ နှစ်သစ်ကူးပွဲကို လကွယ်နေ့မှစ၍ ခုနစ်ရက် ခုနစ်ည ကျင်းပကာ ရှစ်ရက်အနားယူ၍ ဒုတိယအကျော့ နှစ်သစ်ကူးပွဲကို လပြည့်နေ့မှစ၍ သုံးရက် သုံးည ပြန်ကျင်းပသည်။ ပထမအကျော့နှစ်သစ်ကူးပွဲကို အမျိုးသမီးနှစ်သစ်ဖြစ်ပြီး ပထမအကျော့ နှစ်သစ်ကူးပွဲကို လကွယ် နေ့မှစ၍ ခုနစ်ရက် ခုနစ်ည ကျင်းပကာ ရှစ်ရက်အနားယူ၍ ဒုတိယ အကျော့ နှစ်သစ်ကူးပွဲကို လပြည့်နေ့မှစ၍ သုံးရက် သုံးညပြန် ကျင်းပသည်။ ပထမအကျော့နှစ်သစ်ကူးပွဲကို အမျိုးသမီးနှစ်သစ်ကူး ပွဲတော် သို့မဟုတ် နှစ်သစ်ကြီးဟု သတ်မှတ်၍ ဒုတိယအကျော့

နှစ်သစ်ကူးပွဲကို အမျိုးသားနှစ်သစ်ကူးပွဲတော် သို့မဟုတ် နှစ်သစ်လေးဟု သတ်မှတ်သည်။

လားဟူနှစ်သစ်ကူးပွဲတော်အား အမျိုးသမီးနှစ်သစ်ကူးပွဲနှင့် အမျိုးသားနှစ်သစ်ကူးပွဲဟုခွဲ၍ နှစ်ကျော့ကျင်းပခြင်းမှာ လားဟူမျိုးနွယ်စုများ တိဗက်ကုန်းမြင့်မှ တောင်ဘက်သို့ ဦးတည်၍ တစ်စတစ်စ ရွှေ့ပြောင်းလာရင်း တရုတ်ပြည်အရှေ့ပိုင်းသို့ ဝင်ရောက်လာကာ ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်သည့်ဒေသ (သို့မဟုတ် လားဟူနိုင်ငံ) ထူထောင်နိုင်အောင် ကြိုးစားအားထုတ်ခဲ့ကြရာ ရှည်ကြာသော စစ်ပွဲများ ဆင်နွှဲခဲ့ရသည်။ ထိုကာလနှစ်သစ်ကူးချိန်တန်သော်လည်း လားဟူအမျိုးသားများ စစ်တလင်းမှ ဆုတ်ခွာနိုင်ခြင်းမရှိသဖြင့် အမျိုးသမီးများဦးဆောင်ကာ နှစ်သစ်ကူးပွဲ ကျင်းပခဲ့ရသည်။ နှစ်သစ်ကူးပွဲတော် ကျင်းပနေစဉ် အမျိုးသားများပြန်လာကြသောကြောင့် သူတို့အတွက် အချိန်သုံးရက်ထပ်တိုး၍ နှစ်သစ်ကူးခွဲရသည့်အကြောင်း လားဟူနှုတ်သမိုင်းအရ ဖော်ပြသည်။

၁၉၇၂ ခုနှစ်တွင် ရှမ်းပြည်အရှေ့ပိုင်း တပ်မတော်နည်းဗျူဟာမှူးမှ ကျိုင်းတုံမြို့နယ် နလကအရံကော်မတီဝင် လားဟူအမျိုးသား တိရစ္ဆာန်ဆေးကုဆရာဝန် ဦးမောင်ကောအား လားဟူတိုင်းရင်းသားအားလုံးတစ်ပြိုင်နက် နှစ်သစ်ကူးနိုင်မည့်နေ့ရက်ကို ရွေးချယ်ရန် အကြံပေးသည့်အတိုင်း ဒီဇင်ဘာ ၂၉ ရက်နေ့တွင် ကျိုင်းတုံမြို့နယ် ပါတီယူနစ်ဥက္ကဋ္ဌနှင့် ညှိနှိုင်းကာ ထိုလ ၃၀ ရက်နေ့ ဦးမောင်ကောနေအိမ်တွင် မြို့နယ်ပါတီယူနစ်ကော်မတီဝင်တစ်ဦးနှင့် ကျိုင်းတုံဒေသလားဟူရပ်မိရပ်ဖ တစ်ဆယ့်ခြောက်ဦးတို့တွေ့ဆုံ ဆွေးနွေးကာ တပို့တွဲလဆန်းတစ်ရက်နေ့ကို လားဟူစုပေါင်း နှစ်သစ်ကူးနေ့အဖြစ် သတ်မှတ်ရန် ဆုံးဖြတ်ခဲ့ကြသည်။

ထိုဆွေးနွေးပွဲတက်ရောက်သူများ၏ အမည်စာရင်းကိုအောက်တွင် ဖော်ပြထားပါသည်။

တပို့တွဲလဆန်းတစ်ရက်ကို စုပေါင်းလားဟူနှစ်သစ်ကူးပွဲတော်နေ့ သတ်မှတ်ရန် ၁၉၇၂ နှစ် ဒီဇင်ဘာ ၃၀ ရက် ဦးမောင်ကောနေအိမ်တွင် တွေ့ဆုံပွဲတက်ရောက်ခဲ့သူများ အမည်စာရင်း-

စဉ်	အမည်	ရာထူး/ တာဝန်
၁	ဦးလေဝိ	သိက္ခာတော်ရ ခရစ်ယာန်အမှုတော်ဆောင်၊ ပန်ဝိုင်နယ်လုံးစည်းဝေးကြီး၊ ဥက္ကဋ္ဌကြီး
၂	ဦးအဲကျို	လွိုင်မွေကျေးရွာအုပ်စု ကာကွယ်ရေးခေါင်းဆောင်
၃	ဦးလောကျော	မိုင်းခေါင်ကျေးရွာအုပ်စု ကာကွယ်ရေးခေါင်းဆောင်
၄	ဦးလင်းအေး	ပင်းတောက်ကျေးရွာအုပ်စု ကာကွယ်ရေးခေါင်းဆောင်
၅	ဦးအဲဘို	လွိုင်မွေကျေးရွာအုပ်စု တိုက်သူကြီးဟောင်း
၆	ဦးဒယ်နီနန်း	သိက္ခာတော်ရ ခရစ်ယာန်အမှုဆောင်
၇	ဦးယောသချန်း	သိက္ခာတော်ရ ခရစ်ယာန်အမှုဆောင်
၈	ဦးယောနသန်	သိက္ခာတော်ရ ခရစ်ယာန်အမှုဆောင်
၉	ဦးကျကားဟိုးနာ	ပန်ကျူကျေးရွာအုပ်စု ဥက္ကဋ္ဌ
၁၀	လင်းတား	ပင်းတောက်ရွာသူကြီး
၁၁	ကျာကျေ	နောင်ယာဆိုင်း ရွာသူကြီး

၁၂	ကျားယော်	ပါမတ်ရွာသူကြီး
၁၃	ဦးကျထော	နန့်အင်းကျေးရွာအုပ်စု ဥက္ကဋ္ဌ
၁၄	ဦးကျမူး	နားပေါ်ကျေးရွာအုပ်စု ဥက္ကဋ္ဌ
၁၅	ကျကား	နမ့်ခတ်အုပ်စု ဥက္ကဋ္ဌ
၁၆	ဦးမောင်ကော	နလကအရံကော်မတီဝင်၊ တိရစ္ဆာန်ဆေးကုဆရာဝန်
၁၇	ဦးလှချစ်	မြို့နယ်ပါတီယူနစ်ကော်မတီဝင်

ထိုဆုံးဖြတ်ချက်ချခဲ့သည့်နှစ်မှစ၍ ကျိုင်းတုံဒေသ လားဟူ တိုင်းရင်းသားများသည် တပို့တွဲလဆန်းတစ်ရက်နေ့တွင် စုပေါင်းနှစ် သစ်ကူးပွဲတော် ကျင်းပလာခဲ့ကြသည်။ မိမိကျေးရွာအလိုက် သင့် လျော်သောနေ့ရက်တွင် သတ်မှတ်ကာ နှစ်သစ်ကူးကြခြင်းကိုလည်း စုပေါင်းနှစ်သစ်ကူးပွဲတော်ပြီးမှသာ ကျင်းပလာခဲ့ကြသည်။ ထိုဆုံးဖြတ် ချက်သည် လားဟူနှစ်သစ်ကူးရာသီတွင် ကျရောက်သော လဆန်း တစ်ရက်အား လားဟူနှစ်သစ်ကူးနေ့အဖြစ် သတ်မှတ်ခြင်း ဖြစ်ရာ လားဟူဘိုးဘေးတို့ သတ်မှတ်ခဲ့သော နှစ်သစ်ကူးပွဲတော် နေ့ရက်နှင့် တစ်ထပ်တည်းကျသည်။

ရှေးလားဟူတို့ နေထိုင်ခဲ့သော တရုတ်ပြည်အရှေ့မြောက်ပိုင်းနှင့် ယခုလားဟူတိုင်းရင်းသားများ နေထိုင်သည့် အရှေ့တောင်အာရှ လတ္တီတွဒ်ခြားနားမှုကြောင့်သော်လည်းကောင်း သတ်မှတ်ထားသော လားဟူနှစ်သစ်ကူးချိန်နှင့် လားဟူနှစ်သစ်ကူးပွဲတော်ရာသီ အနည်းငယ် လွဲချော်မှု ရှိသည်ကို တွေ့ရှိရသည်။

သာကေပြုလျှင် ၂၀၁၈ ခုနှစ် လားဟူနှစ်သစ်ကူးပွဲတော်နေ့ သည် တပို့တွဲလဆန်းတစ်ရက်နေ့ဖြစ်သော ဇန်နဝါရီလ ၁၇ ရက်နေ့တွင် ကျရောက်ခဲ့သည်။ ထိုအချိန်တွင် ချယ်ရီပန်းများ ညှိုးကုန်ပြီဖြစ်သည်။ မက်မွန်နှင့် မက်မန်းဖူးများမှာမူ ပွင့်လှပွင့်ခင်အနေအထားရှိကာ ထင်းရှူးအဖူးများလည်း နှစ်လကွဲခန့်တက်နေသည်ကို မြင်ရသည်။ ထို့ကြောင့် ရိုးရာနှစ်သစ်ကူးစာသားအတိုင်း ရာသီပန်းမန်အားလုံး ရာခိုင်နှုန်းအပြည့် မဖူးပွင့်နိုင်ကြသည်ကို နားလည်ထားကြရန် လိုအပ် သည်။ ကမ္ဘာ့ရာသီဥတု နွေးထွေးလာသည်ကိုလည်း ထည့်စဉ်းစားရန် လိုအပ်ပေသည်။ ထိုအကြောင်းများကြောင့် သတ်မှတ်ထားသော နှစ်သစ်ကူးပွဲတော်နေ့ရက်ကို ရှေးတိုးနောက်ဆုတ်ပြုလုပ်ခြင်းကိုလည်း ပြန်လည်စဉ်းစားသင့်ပေသည်။

၂-ရိုးရာနှစ်သစ်ကူးပွဲတော်အတွက်ပြင်ဆင်မှုများ

လားဟူတိုင်းရင်းသားများ နှစ်သစ်ကူးပွဲတော်ကို စည်ကားသိုက်မြိုက်စွာ ကျင်းပနိုင်ခြင်းသည် ပွဲတော်အတွက် ပြင်ဆင်မှုဖွဲ့စည်းပုံကောင်းသောကြောင့်ဖြစ်သည်။ နှစ်သစ်ကူးပွဲတော်အတွက် လားဟူတို့၏ တစ်နှစ်ပတ်လုံး ပြင်ဆင်ထားမှုများကို ဖော်ပြထားပါသည်။

နှစ်ဆန်းရက်ဖြစ်သော တပို့တွဲလဆန်းတစ်ရက်သို့အကူးတွင် အစပြုသော လှုပ်ရှားမှုမတိုင်မီအထိ နှစ်သစ်ကူးပွဲတော်အတွက် ပြင်ဆင်မှုများ ပြုလုပ်ကြသည်။ နှစ်သစ်ကူးပွဲတော် ပြီးဆုံးချိန်မှစ၍ နှစ်ကုန်ဆုံးရက်မတိုင်မီ သန်းခေါင်ယံအထိ နောက်တစ်နှစ် နှစ်သစ်ကူးပွဲတော်နှင့်ဆိုင်သော လှုပ်ရှားမှုမှန်သမျှ နှစ်သစ်ကူးပွဲတော်အတွက် ကြိုတင်ပြင်ဆင်မှုအဖြစ် သတ်မှတ်သည်။ လပေါင်းများစွာ အချိန်ယူ၍ ပြင်ဆင်ထားရသည် ရှိသကဲ့သို့ နှစ်သစ်ကူးမတိုင်မီ နှစ်ရက် သုံးရက် အလိုတွင် ပြင်ဆင်ရသည့်အရာများလည်းရှိသည်။ နှစ်မကုန်မီ တစ်ရက်အလိုထိ ကြိုတင်ပြင်ဆင်မှုများကို ဖော်ပြထားပါသည်။

နှစ်သစ်ကူးပွဲတော်အတွက် ဝက်ကို ကြိုတင်မွေးထားခြင်း

လားဟူနှစ်သစ်ကူးပွဲတော်သည် လားဟူတိုင်းရင်းသားများ တစ်နှစ်အတွင်း အသားအများဆုံး စားသုံးသည့်အချိန်ဖြစ်သည်။ နှစ်သစ်ကူးချိန်ရက်ကြာသောကြောင့် ဧည့်သည်တော်များကို ဧည့်ခံကျွေးမွေးရန် ပွဲတော်ကို အသက်ဝင်စေသည့် နေ့ညမပြတ် ဆိုကြကကြသော အဆိုတော်များ၊ ကချေသည်များ၊ ဂျင်ပေါက်ပြိုင်ပွဲ ခိုးကစားပြိုင်ပွဲနှင့် အခြားလှုပ်ရှားမှုအမျိုးမျိုးတွင် အင်တိုက်အားတိုက် ပါဝင်ကြသော လူငယ်လူရွယ်အားလုံး စားသောက်ကြစေရန် မိသား

တစ်စုလျှင် ဝက်နှစ်ကောင် သုံးကောင်ကြိုတင်၍ မွေးထားရသည်။ လားဟူရိုးရာနှစ်သစ်ကူးပွဲတော်ကြီးကို စည်ကားသိုက်မြိုက်စွာ ကျင်းပ လိုသောကြောင့် ခုနစ်လ ရှစ်လ ကြိုတင်၍ မွေးမြူထားသော ဝက်များ နှစ်သစ်ကူးချိန်တွင် ဝဖီးနေစေရန် အစာဖိကျွေးခြင်းသည်လည်း နှစ်သစ် ကူးပွဲတော်အတွက် အရေးကြီးသော ကြိုတင်ပြင်ဆင်ခြင်းပင်ဖြစ်သည်။

နှစ်သစ်ကူးအဝတ်အစားများ ကြိုတင်ပြင်ဆင်ခြင်း

လားဟူမိသားစုတိုင်းသည် အိမ်ထောင်မိသားစုဝင်အားလုံးအ တွက် နှစ်သစ်ကူးဝတ်စုံ ပြင်ဆင်ရသည်။ သာမန်အားဖြင့် သုံး လေးနှစ် အရွယ်မှသာ အင်္ကျီ ဘောင်းဘီ ဆင်ပေးရမည့်ကလေးများအတွက် နှစ်သစ်ကူးပွဲတော်ကြီးတွင် ဝတ်စေရန် တောက်ပြောင်သောရိုးရာ ဝတ်စုံချုပ်ပေးသည်။ ရိုးရာဝတ်စုံချုပ်ရာတွင် ပန်းထိုးခြင်းနှင့် ဖြတ် ညှပ်ကပ်ချုပ်ခြင်း များစွာ ပါဝင်သဖြင့် အချိန်ကုန်သည်။ မူရင်းအမျိုး သမီးဝတ်စုံကိုမူ ရက်ကန်းစင်ဖြင့် ရက်ရသည်။ ရိုးရာလွယ်အိတ်များ ကိုလည်း ချုပ်ရသည်။ လားဟူရိုးရာအဝတ်အစား ချုပ်လုပ်ခြင်းသည် လားဟူအိမ်ရှင်မများ လေး ငါးလ အချိန်ပေးရသော ကြိုတင်ပြင်ဆင် မှုဖြစ်သည်။

နှစ်သစ်ကူးပွဲအတွက် ဂျင်များ ပြင်ဆင်ခြင်း

လားဟူနှစ်သစ်ကူး ဂျင်ပေါက်ပွဲတွင် အများနှင့်ယှဉ်နိုင်အောင် ခိုင်ခံ့မာကြောသော သစ်သားဂျင်တစ်လုံးကို ပိုင်ဆိုင်ရမည်။ မာကျော၍ အလေးချိန်စီးရုံမက တမလန်းသစ်ကဲ့သို့ အသားကျစ်၍ အထူ အထောင်းဒဏ်ကိုခံနိုင်သော သစ်လုံးကို ရအောင်ရှာကာ မိမိလိုချင်

သည့် ဂျင်တစ်လုံးဖြစ်လာအောင် ခုတ်ထစ်ထုဆစ်ခြင်းကို နှစ်သစ်ကူးမတိုင်မီ ကြိုတင်၍ လုပ်ဆောင်ထားရသည်။

အိမ်ဆောက်ရန်အတွက်အိမ်ဆောက်ပစ္စည်းများ ကြိုတင်ပြင်ဆင်ခြင်း

လားဟူတိုင်းရင်သားများ အိမ်သစ်ဆောက်ရန် လိုအပ်လျှင် နှစ်သစ်ကူးပြီးသည်နှင့် ဆောက်ရသည်။ နှစ်သစ်ကူးပြီးနောက် အိမ်ဆောက်နိုင်ရန် အမျိုးသားများက အိမ်ဆောက်ပစ္စည်းများကို နှစ်မကုန်မီ ကြိုတင်၍ ရှာဖွေစုဆောင်းထားရသည်။ အမျိုးသမီးများလည်း သက်ကယ်ရိတ်၍ သက်ကယ်ပစ်ခြင်းကို နှစ်မကုန်မီ ကြိုတင်လုပ်ဆောင်ထားရသည်။

နှစ်သစ်ထင်းခွေခြင်း

လားဟူနှစ်သစ်ကူးပွဲတော်သည် နေ့ရောညပါ ဆယ်ရက်ဆယ်ည ခြံမြဲခြံမြဲသဲ ကျင်းပသည့်ပွဲဖြစ်သောကြောင့် ထင်းများများ လိုအပ်သည်။ ထို့ကြောင့် နှစ်ဟောင်း နောက်ဆုံးလတွင် နှစ်သစ်ကူးပွဲတော်အတွက် ထင်းခွေကြသည်။ နှစ်သစ်ထင်းခွေရာ၌ အလံပြည့်မီအောင်ခွေရသော အစဉ်အလာရှိသည်။

ရေထည့်သည့် ဝါးကျည်ထောက် အသစ်လဲခြင်း

လားဟူတို့သည် အချင်းလေးလက်မနှင့် အလျားနှစ်ပေခွဲခန့်ရှိ သည့်ပုလိင်းထဲတွင် ထည့်၍ ပိုးနိုင်သည့် ရေကျည်ထောက်အဖြစ် အသုံးပြုကြသည်။ အချို့ဒေသတွင် ပုခုံးပေါ်တင်၍ ထမ်းသောအလျား ငါးပေကျော်သည့် ရေကျည်ထောက်ကိုလည်း အသုံးပြုကြသည်။ ရှေးလားဟူတို့အတွက် ဝါးကျည်ထောက်သည် ရေခပ်သည့်ရေဖူးဖြစ်

သလို ရေသိုလှောင်သည့်ပစ္စည်း ဖြစ်သောကြောင့် မီးဖိုနှင့်မနီးမဝေး
ရေစင်ပေါ်တွင် ရေကျည်တောက် အလုံးတစ်ဆယ်ကျော် ထရုံကို မှီ၍
ထောင်ထားလေ့ရှိသည်။ ထိုရေကျည်ထောက်များ အသစ်လဲလိုသည်
ဖြစ်စေ အသစ်ထပ်လိုသည်ဖြစ်စေ နှစ်သစ်မတိုင်မီ တစ်ပတ်
အလိုတွင် ခုတ်ရသည့်အစဉ်အလာရှိသည်။

အိပ်ယာနှင့် အဝတ်အထည်အားလုံး လျှော်ဖွတ်ခြင်း

လားဟူအိမ်ရှင်မများသည် နှစ်သစ်မတိုင်မီ အိပ်ယာခင်း၊ စောင်၊
ခေါင်းအုံးမှစ၍ အထည်ရှိသမျှတို့ကို လျှော်ဖွတ်၍ နှစ်သစ်ကို ကြိုဆို
ကြသည်။ လူဦးရေများသော မိသားစုများအတွက် ထိုအလုပ် သည်
တစ်ရက် နှစ်ရက်ခန့်လုပ်ရသော အလုပ်တစ်ခုဖြစ်သည်။ နှစ်သစ်
မကူးမီ နှစ်ဟောင်းမှ အညစ်အကြေးအားလုံးကိုသုတ်သင် ဖယ်ရှားသော
အကျင့်ခလေ့သည် လားဟူတို့စောင့်ထိန်းကြသည့် ကောင်းသော
အစဉ်အလာတစ်ခုဖြစ်သည်။

အိမ်တွင်းအိမ်ပြင်သန့်ရှင်းရေးပြုလုပ်ခြင်း

လားဟူနှစ်သစ်ကူးပွဲတော်အတွက် ပြင်ဆင်မှုတွင် နှစ်ဟောင်း
နောက်ဆုံးနေ့နံနက်ပိုင်းတွင် အိမ်တွင်းအိမ်ပြင်နှင့် အိမ်ဝင်းတစ်ခုလုံး
သန့်ရှင်းရေးပြုလုပ်ကြသည်။ နှစ်သစ်ကူးအကြိုနေ့နံနက်ပိုင်းတွင်
သန့်ရှင်းရေးပြုလုပ်ခြင်းသည် နှစ်သစ်ကို ကြိုဆိုသည့် သန့်ရှင်းရေး
ဖြစ်သောကြောင့် နေ့စဉ်အသက်တာတွင် ပြုလုပ်လေ့ရှိသော သန့်ရှင်း
ရေးထက် တန်ဖိုးရှိပေသည်။ နှစ်သစ်အတွက် တစ်အိမ်လုံးတစ်ဝင်းလုံး

သန့်ပြန့်နေအောင် ထားရှိတတ်သည့် အကျင့်ဓလေ့သည်လည်း လားဟူယဉ်ကျေးမှု၏ အသွင်သဏ္ဍာန်တစ်ခု ဖြစ်သည်။

နှစ်ဟောင်းရေကိုသွန်ပစ်ခြင်း

နှစ်ဆန်းတစ်ရက်နေ့မတိုင်မီ နှစ်ဟောင်းနောက်ဆုံးရက်တွင် ဗူးသီး၊ ဝါးကျည်တောက်၊ မြေအိုး၊ ဒန်အိုးနှင့် အိုးခွက်မှန်သမျှတွင် ရှိသောရေအားလုံးကို တစ်စက်မကျန် သွန်ပစ်ရသည်။ ထိုသို့ ပြုလုပ်ခြင်း၏အဓိပ္ပါယ်မှာ နှစ်ဟောင်းမှ အတိတ်နိမိတ်ဆိုးများနှင့် မကောင်းမှုမှန်သမျှကို နှစ်သစ်မတိုင်မီ သုတ်သင်ရှင်းလင်းပစ်ခြင်း ဖြစ်သည်။ လားဟူမျိုးနွယ်အများစုသည် ဤအစဉ်အလာကို မကျင့်သုံးကြပေ။

၃- နှစ်သစ်ကူးပွဲတော်အတွက် အနီးကပ်ပြင်ဆင်ခြင်း

ပြာသိုလဆုတ် ၁၄ ရက်ကျော်လွန်၍ ၁၅ရက်သို့ ကူးသည့် သန်းခေါင်ကျော်အချိန်သည် နှစ်သစ်ကူးပွဲတော် စတင်သောအချိန် ဖြစ်သည်။ ပြာသိုလဆုတ် ၁၅ ရက်သည် နှစ်သစ်ကူးပွဲတော်အကြိုနေ့ ဖြစ်၍ တပို့တွဲလဆန်းတစ်ရက်သည် နှစ်ဆန်းတစ်ရက်ဖြစ်သည်။ ရိုးရာယဉ်ကျေးမှု နှစ်သစ်ကူးပွဲတော်နှင့် ပတ်သက်သော အစဉ်အလာ အယူအဆ၊ ဓလေ့ထုံးတမ်းနှင့် ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ လှုပ်ရှားမှုများ၏ ၈၀% သည် ထိုနေ့ရက် နှစ်ရက်အတွင်း နေရာယူသည်။ ထိုလှုပ်ရှားမှုများသည် နှစ်ဟောင်းနေ့တွင် ပြုလုပ်သည့် နှစ်သစ်နေ့အတွက် အနီးကပ်ပြင်ဆင်မှုများနှင့် နှစ်သစ်နေ့တွင်ပြုရသော နှစ်သစ်ကျင့်ဝတ်များ ဖြစ်သည်။

နှစ်သစ်ကူးပွဲတော်အတွက် ဝက်ပေါ်ခြင်း

နှစ်သစ်ကူးပွဲတော်နီးကပ်လာချိန် မည်သည့်နေ့ရက်တွင်မဆို နှစ်သစ်ကူးပွဲတော်အတွက် ဝက်ပေါ်နိုင်သည်။ သို့ရာတွင် အစဉ် အလာအားဖြင့် နှစ်သစ်ကူးပွဲတော် အကြိုနေ့တွင်သာ ပွဲတော်အတွက် ပထမဦးဆုံးဝက်ကို ပေါ်လေ့ရှိပြီး အများအားဖြင့် အကြိုနေ့ မွန်းမ တည့်မီ ပေါ်ကြသည်။ အချို့ မိသားစုများသည် ပြာသို လဆုတ် ၁၄ ရက် ညသန်းခေါင်ကျော်သည်နှင့် မိုးမလင်းမီ ဝက်ပေါ်ကြသည်။ ထိုသို့ ပြုလုပ်ခြင်းသည် မိုးလင်းပြီးနောက် ပြုလုပ်ရမည့် နှစ်သစ်ကျင့်ဝတ် ဆိုင်ရာလှုပ်ရှားမှုများအတွက် အချိန်ယူနိုင်ရန် ရည်ရွယ်၍ပြုလုပ်ခြင်း ဖြစ်သည်။ လားဟူတို့သည် နှစ်သစ်ကူးပွဲတော်ကာလတွင် ဝက်သားကို အဓိကစားသုံးကြသည်။

နှစ်သစ်ခေါပုတ် ထောင်းခြင်း

နှစ်ဆန်းတစ်ရက်နေ့မတိုင်မီ နှစ်ဟောင်းနောက်ဆုံးနေ့သည် ဝက်ပေါ်ခြင်း၊ ခေါပုတ်ထောင်းခြင်းဖြင့် နှစ်သစ်ကြိုရန် ပြင်ဆင်သော နေ့ဖြစ်သည်။ ထိုနေ့မနက်ပိုင်းတွင် ပထမဦးဆုံး ခေါပုတ်ထောင်း၍ ခေါပြင်ပြုလုပ်ကြသည်။ ပထမဦးဆုံးပြုလုပ်သော ခေါပြင်ခပ်ပြား ပြားတစ်ချပ်နှင့် ခပ်ထူထူခပ်လုံးလုံးတစ်ချပ်ကို အဆင်သင့်ခင်း ထားသော ထင်းရှူးရွက်ပေါ်တွင် ဖြန့်ထားရသည်။ ခေါပြင်ကြီး နှစ်ချပ်ကို တဖက်ထား၍ ခေါပြင်ငယ်များကို မျက်နှာချင်းဆိုင်ထား ရသည်။ သားသမီးများက မိဘကို ဦးညွတ်သည့်အဓိပ္ပာယ် ဖြစ်သည်။

နှစ်သစ်ကူးပွဲတော်တွင် ခေါပြင်ကို ဖောဖောသီသီသုံးကြသည်။ ရွာသူရွာသားများ အပြန်အလှန် ကန်တော့ကြသည့်အခါတွင်

လည်းကောင်း၊ လူကြီးသူမများအား ကန်တော့ရာတွင်လည်းကောင်း၊ ဧည့်သည်များအား ဧည့်ခံရာနှင့် လက်ဆောင်ပါးရန်အတွက်လည်းကောင်း၊ အဆိုအကနှင့် အားကစားအမျိုးမျိုးတွင် ပါဝင်ဆင်နွှဲသူများ စားကြစေရန်လည်းကောင်း လိုအပ်သောကြောင့် နှစ်သစ်ကူးကာလ တွင်မိသားစုတိုင်း နေ့တိုင်းလိုလို ခေါ်ပုတ်ထောင်းကြရသည်။

နှစ်သစ်ထင်းပို့ဆောင်၍ ကန်တော့ခြင်း

နှစ်သစ်ကူးပွဲ အကြိုနေ့ဖြစ်သော ပြာသိုလဆုတ် ၁၅ ရက်နေ့ မိုးလင်းသောအခါ သားနှင့်ချွေးမ၊ သမီးနှင့်သားသမက် စုံတွဲအလိုက် နှစ်ဟောင်းနောက်ဆုံးလတွင် ခွေထားသောထင်းကို တစ်ယောက် တစ်ပိုးစီပိုးကာ မိဘ၊ ယောက္ခမ၊ ဘာသာရေးဆရာနှင့် ရွာသူကြီးထံ အိမ်တိုင်ရာရောက် ပို့ကြသည်။ ပို့သောထင်းသည် စံနှုန်းမပြည့်မီလျှင် နှစ်သစ်တွင် ကောင်းချီးဆုတ်ယုတ်တတ်သည်ဟု ယုံကြည်ကာ အကောင်းဆုံးထင်းတုံးများကို ရွေးချယ်ကာ စံနှုန်းပြည့်မီအောင် ပို့ကြသည်။ ထိုကျင့်ဝတ်၏အဓိပ္ပါယ်မှာ မိမိတို့အိမ်ထောင်သည် မိဘလူကြီးများအား တက်ညီလက်ညီ အလုပ်အကျွေးပြုပါမည်ဟု ကတိကဝတ် ပြုခြင်း ဖြစ်သည်။

၄-လားဟူနှစ်သစ်ကူးပွဲတော် ကျင်းပသည့်လှုပ်ရှားမှုများ

ပြာသိုလကွယ်ည သန်ကောင်ကျော်၍ တပို့တွဲလဆန်း တစ်ရက်သို့ ကူးသည့်အချိန်တွင် ရုတ်တရက်ဆူညံစွာ ထွက်ပေါ် လာသော သေနတ်သံများသည် တိတ်ဆိတ်သောညကို ဖြိုခွင်းကာ တစ်နှစ်လုံးတောင့်တ၍ လပေါင်းများစွာ ပြင်ဆင်ထားသော၊ စောင့်ကြို နေသော၊ လားဟူ နှစ်သစ်သို့ ရောက်ရှိလာပြီဖြစ်သည်။

ရေသစ်ခတ်ခြင်း

သန်းခေါင်ကျော်၍ နှစ်သစ်ကြိုဆိုသော သေနတ်သံများနှင့် နှစ်သစ်ကို ကြိုဆိုသော လားဟူတို့သည် ရေကျည်တောက်ထမ်း၍ အလှအယက်ပြေးကာ ရေလှခပ်ကြသည်။ တန်ဖိုးထားသော ရေသစ်ကို ပေးခပ်ခြင်းဖြစ်သည်။ ရေသစ်ထမ်း၍ ပြန်ရောက်လာသောအခါ ရေကျည်ထောက်ကို ရေစင်ပေါ် ချထားကာ သေနတ်ယူ၍ ပစ်ဖောက် ကြသောကြောင့် တစ်ရွာလုံး သေနတ်သံဆူညံ၍ နှစ်သစ်ကိုဆင်နွှဲကြ ပါတော့သည်။

ရေသစ်လက်ဆေးဂါရဝပြုခြင်း

ရေသစ်သည် အစဉ်အလာကြီးသော လားဟူနှစ်သစ်ကူး ပွဲတော်၏ ရတနာတစ်ပါးဖြစ်၍ အမွန်မြတ်ဆုံး အခန်းကဏ္ဍတွင် ပါဝင်သည်။ နှစ်ဆန်းတစ်ရက် နံနက်စောစော အလွန်အေးမြသောအချိန် တွင် ရေသစ်ကို ရေပူရေအေးပြုလုပ်၍ ရောစပ်ကာ မိဘနှင့် သက်ကြီး ရွယ်အိုများ၏ လက်ဖဝါးများပေါ်တွင် အသာအယာလောင်းချကာ ရေသစ်လက်ဆေးဂါရဝပြုခြင်းသည် လားဟူနှစ်သစ်ကူးပွဲတော်၏ နှလုံးသားဖြစ်သည်။

တစ်နှစ်တာအတွင်း ပထမဦးဆုံးလုပ်ဆောင်မှုအဖြစ် အေးချမ်း သာယာသော ဆောင်းရာသီနံနက်ခင်းတွင် အေးမြကြည်လင်သော နှစ်သစ်ရေဦးရေဖြားကို ယူဆောင်၍ သက်ကြီးရွယ်အိုအား ကန်တော့ခြင်း

အမှုသည် မင်္ဂလာတစ်ပါးဖြစ်သည်။ နှစ်သစ်တွင် ဂါရဝပြုသင့်သည့် အခြားသက်ကြီးရွယ်အိုများကိုလည်း ထိုနည်းအတိုင်း ဂရုပြုကြသည်။ သက်ကြီးရွယ်အိုများကလည်း ဂါရဝပြုသူမျိုးဆက်သစ်တို့အားကောင်းချီးပေးကြသည်။

နှစ်သစ်ပင်စိုက်ထူခြင်း

နံနက်စောစော ပြုလုပ်သော ရေသစ်လက်ဆေးဂါရဝပြုခြင်း ပြီးဆုံး၍ မနက်စာစားပြီးကြသောအခါ အခြားနှစ်သစ်ကူးလှုပ်ရှားမှုများကို ဆက်လုပ်နေစဉ် ရွာဦးကွင်းပြင်၏ အလယ်ဗဟိုတွင် ဆယ်ပေခန့် မြင့်သော ထင်းရှူးပင်တစ်ပင်ကို နှစ်သစ်ပင်အဖြစ် စိုက်ထူသည်။ အချို့ဒေသတွင် နှစ်သစ်ပင်စိုက်ထူပြီးသောအခါ ဝက်ခေါင်းတစ်လုံး ချိတ်ဆွဲထားသည်။ နှစ်သစ်ပင်စိုက်ထူပြီးသည်နှင့် တောက်ပြောင်သော ရိုးရာဝတ်စုံ ဝတ်ဆင်ထားသည့် ရုပ်သူရွာသားများ ရွာဦးကွင်းပြင်သို့ တစ်စတစ်စ ရောက်ရှိလာကြသည်။

နှစ်သစ်ကူးဗူးပလွေအကကခြင်း

နှစ်သစ်ကူးဗူးပလွေအကကခြင်းတွင် ရိုးရာဝတ်စုံဝတ်ဆင်၍ ဗူးပလွေ ကိုယ်စီကိုင်ထားသော ဗူးပလွေကချေသည်အမျိုးသားတစ်များနှင့် အတူကခုန်ကြမည့်အမျိုးအချို့လည်း ရောက်ရှိလာကြသည်။ လှပတောက်ပြောင်သော လားဟူရိုးရာဝတ်စုံ ဝတ်ဆင်ထားသူများ

သည် ရာဦးကွင်းရှိ နှစ်သစ်ပင်ပတ်လည်တွင် ဗူးပလွေအကကိုကကြ သည်။

အမျိုးသားများ ဗူးပလွေမှုတ်၍အတွင်းဝိုင်းတွင် ကနေစဉ် အမျိုးသမီးများ လက်ချင်းဆက်လျက်အပြင်မှ ထပ်ဝိုင်းကာအက ဘုရင်တို့၏ ဗူးပလွေကကွက်ကို လိုက်နင်း၍ ကကြသည်။ အမျိုး သမီးဝိုင်းကလည်းအားကျမခံ တူရိယာလက်နက်ကြီးဖြစ်သော ဗုံရှည် လည်းတီး၊ လင်းကွင်းလည်းတီး၍ ဖျတ်ဖျတ်လတ်လတ် ညီညီညာ ညာကကြရင်း အသက်ဝင်၍ အရှိန်ကောင်းလာသည့် ခြိမ်ခြိမ်သဲ နှစ်ဝိုင်းပြိုင် လားဟူနှစ်သစ်ကူးအကသည် ရင်သပ်ရှုမောဘွယ်ဖြစ် ပါသည်။

ဂျင်ပေါက်ခြင်း

လားဟူအမျိုးသားများသည် လူကြီးလူငယ်မရွေး ဂျင်ပေါက် ခြင်းကို နှစ်သက်ကြသည်။ လားဟူဂျင်လုံးကြီးသည် အခြားတိုင်း ရင်းသားများ၏ ဂျင်လုံးထက် ကြီး၍ လေးသည်။ ဂျင်ပေါက်သည့် နည်းစနစ်သည်လည်း အခြားတိုင်းရင်းသားများထက်သာလွန်သည်။ လားဟူဂျင်ပေါက်ကစားနည်းသည် ကစားသမားများအား အသင်း နှစ်သင်းဖွဲ့ကာ တစ်ဖွဲ့စီတွင် လက်ရည်သာသောသူကို အသင်းခေါင်း ဆောင်ခန့်သည်။

ပွဲအစတွင် တစ်သင်းအတည်သမားလုပ် အခြားတစ်သင်း အပေါက်သမား လုပ်ရသည်။ ကစားသမားအားလုံး ၂၀ ဦးရှိ၍ ၁၀ ဦးပါဝင်သော အသင်းနှစ်သင်း ခွဲလိုက်လျှင် အတည်သမားနှင့်

အပေါက်သမား ၁၀တွဲ ရှိသည်။ အတည်သမားများနှင့် အပေါက် သမားများကြားတွင် ပေ ၅၀ ခြားထား၍ လိုင်းတားထားသည်။ အပေါက် သမားများ ပေ ၅၀ လိုင်းကို ကျော်တက်၍ မပေါက်စေရန် စည်းတား ထားခြင်းဖြစ်သည်။ ပေ ၅၀ အကွာအဝေးတွင်လည်နေ သော ဂျင်တစ်လုံးကို ထိအောင်ပေါက်ရန် မလွယ်ကူလှပေ။ တစ်တွဲ တည်ပြီး ပေါက်ပြီးသည်နှင့်တစ်ပြိုင်နက် နောက်တစ်တွဲ တည်ကြ ပေါက် ကြသည်။ တစ်တွဲပြီးတစ်တွဲတည်ရင်း ပေါက်ရင်း နောက်ဆုံးတွင် အသင်းခေါင်းဆောင်မှ တည်၍ တစ်ဖက်အသင်း၏ခေါင်းဆောင်မှ ပေါက်သည်။ မထိပဲ လွဲသွားလျှင် အပေါက်သမားများမှာ အတည်သမား ဖြစ်သွားသည်။ ထိသော်လည်း အတည်သမား၏ ဂျင်ကိုအသေ မသတ်နိုင်လျှင် ပြိုင်လည်စေကာ ဦးဆုံးအလည်ရပ်သောဂျင်ကို အရှုံး သတ်မှတ်ကာ အတည်သမား ပြန်လုပ်ရသည်။

ဂျင်ပေါက်ခြင်းသည် ပင်ပန်း၍ ပုခုံးနှင့်လက်မောင်း နာကျင် သော်လည်း ဂျင်ကစားနည်းသည် ဆွဲဆောင်မှုရှိသောကြောင့် မှောင် သည့်အထိ လက်မလျှော့လိုကြပေ။ သက်ဆိုင်ရာ အမျိုးသမီးများက ဘေးတွင်ထိုင်လျက် ခေါ်ပျဉ်ကြော်ကျွေးနေသောကြောင့် အားလည်း မလျှော့ပေ။ တစ်နှစ်မှာတစ်ကြိမ်၊ လားဟူရီးရာ နှစ်သစ်ကူးပွဲတော် ရောက်မှသာ ကစားခွင့်ရသော ကစားနည်းတစ်မျိုး ဖြစ်ပါသည်။

ဂုံညင်းစေ့များဖြင့် ဒိုးပစ်ကစားခြင်း

လားဟူအမျိုးသမီးများမှာ ဂုံညင်းစေ့များဖြင့် ဒိုးပစ်ကစား ကြသည်။ ဂျင်ပေါက်ခြင်းထက် ကစားနည်းပိုများကာ အော်ဟစ်ကြသော

ပွဲကြည့်သူလည်း ပိုများသည်။ ဂျင်ပွဲကဲ့သို့ အတည်တစ်သင်း အတိုက် တစ်တင်းဖြစ်သည်။ နတ်ကြီးသော လားဟူးဒိုးပစ်ပွဲဖြစ်ပေမည်။

ထုပ်စည်းပစ်ကစားခြင်း

နှစ်သစ်နေ့မွန်းလွဲပိုင်းတွင် ထုပ်စည်းဟုခေါ်သည့် ချည်လုံး ပစ်ခြင်းပွဲကို ကျင်းပကြသည်။ နှစ်သစ်ကူးပွဲတော်ကာလတွင် ထုပ်စည်းကို အပြန်အလှန် ပစ်ပေးခြင်း၊ ဖမ်းယူခြင်း၊ လှုပ်ရှားမှုများဖြင့် နှလုံးသားချင်း အဆက်အသွယ်ပြုကာ ချစ်သူဘဝရောက်သွား ကြသည်။ ပထမတွင် အဖွဲ့လိုက်ပစ်ကစားကြရာမှ တဖြည်းဖြည်းအဖွဲ့ကွဲသွားကာ အတွဲလိုက်ခွါသွားကြသည်။ နေ့ခင်းတွင်ထိုကဲ့သို့ ချည်လုံး ပစ်ကစား ခြင်းသည် ညအချိန်တွင် နှစ်ဦးသားတွေ့စုံရန် အစပြုခြင်းဖြစ်သည်။ နှစ်သစ်ကူးချိန် ခုနှစ်ရက် ခုနှစ်ညတွင် လားဟူအပျို လူပျိုများသည် ထိုနည်းဖြင့်အိမ်ထောင်ကျကြသည်။

၅-နှစ်သစ်ကူးပွဲတော်ဆိုင်ရာ အစဉ်အလာအယူအဆနှင့် နှစ်သစ်ကူး ကျင့်ဝတ်များ

လားဟူတိုင်းရင်းသားများသည် ဌာနေနှင့် ယုံကြည်ကိုးကွယ်မှု ကွဲလွဲလင့်ကစား နှစ်သစ်ကူးပွဲတော်ဆိုင်ရာ အစဉ်အလာနှင့် နှစ်သစ် ကူးခလေ့ထုံးတမ်းများ ကွဲပြားမှုမရှိပေ။ ဝေးလံခေါင်ခိုက်သော တော ကြိုတောင်ကြားတွင် နေထိုင်သောလားဟူပင်လျှင် အိမ်ခြေ ရာခြေ နည်းသည်များသည်၊စီးပွားတက်သည်ကျသည်ဖြစ်စေ ဘဝအပူအပင် မှန်သမျှ ဘေးချိတ်ကာ နှစ်သစ်ကူးပွဲကို ခုနှစ်ရက် ခုနှစ်ည ခြိမ်ခြိမ်သဲ ဆင်နွဲနိုင်ခြင်းသည် ဂုဏ်ယူထိုက်သောရိုးရာအမွေအနှစ်ကို တန်ဖိုး ထားသည့် အစဉ်အလာဖြစ်သည်။

‘နှစ်သစ်အကြို ကလေးငို၊ နှစ်သစ်အလွန် လူကြီးငို’ ဟူသော လားဟူဆိုရိုးစကားရှိသည်။ နှစ်သစ်ကူးပွဲတော်အကြိုတွင် ကလေး များက လှပတောက်ပြောင်သော အဝတ်အစားများ ဝယ်ပေးပါရန် မိဘကို ငိုငိုယိုယို တောင်းဆိုတတ်ကြသည်ကို လည်ကောင်း၊ လားဟူ နှစ်သစ်ကူးပွဲတော်ကို ခြိမ်ခြိမ်သဲကျင်းပခြင်း အကုန်အကျများလွန်း သောကြောင့် ပွဲပြီးသွား၍ ကုန်ကျစရိတ် ပြန်တွက်ကြည့်သောအခါ မိဘများ ငိုလုမတတ် ဖြစ်ရသည်ကို တင်စားထားသော ရယ်ရွှင်ဖွယ် ဆိုရိုးစကားဖြစ်သည်။ လားဟူ နှစ်သစ်ကူးပွဲသည် လားဟူတို့အတွက် အစဉ်အလာကြီးမားသော ပွဲတော်ကြီးတစ်ခု ဖြစ်သည်။

**နှစ်သစ်ကူးပွဲတော်ဆိုင်ရာအစဉ်အလာအယူအဆများ
နှစ်သစ်အရှင်သခင်အားမပြစ်မှားရ**

နှစ်ဟောင်းနောက်ဆုံးနေ့ရက်ဖြစ်၍ နှစ်သစ်ကူးပွဲအကြိုနေ့ ဖြစ်သော ပြာသိုလဆုတ် ၁၅ ရက်နေ့ မိုးလင်းသောအခါ သားနှင့် ချွေးမ၊ သမီးနှင့်သားမက် စုံတွဲလိုက် နှစ်ဟောင်းနောက်ဆုံးလတွင် ခွေထားသောထင်းကို တစ်ယောက်တစ်ပိုးစီကာ မိဘ၊ ယောက္ခမ၊ ဘာသာရေးဆရာနှင့် ရွာသူကြီးထံသို့ အိမ်တိုင်ရာရောက်ပို့ကြသည်။ ပို့သောထင်းသည် စံနှုန်းမပြည့်မီလျှင် နှစ်သစ်တွင် ကောင်းချီး ဆုတ်ယုတ်တတ်သည်ဟု ယုံကြည်ကာ အကောင်းဆုံးထင်းတုံးများ ကိုရွေးချယ်ကာ စံနှုန်းပြည့်မီအောင် ပို့ကြသည်။ ထိုကျင့်ဝတ်၏ အနက်မှာ မိမိတို့အိမ်ထောင်သည် မိဘလူကြီးများအား တက်ညီလက်ညီ အလုပ် အကျွေးပြည့်ပါမည်ဟု ကတိကဝတ်ပြုခြင်းဖြစ်သည်။

ရှေးလားဟူတို့သည် နှစ်သစ်၏အရှင်သခင် အဖိုနှင့်အမ ရှိသည်ဟု ယုံကြည်သောကြောင့် ဘိုးဘေးများသည် နှစ်သစ်ကူးပွဲ တော်သို့ နှစ်သစ်အရှင်သခင်များ လာရောက်၍ တည်းခိုနိုင်ရန် နေရာ ပြင်ပေးခဲ့ကြသည်။

ရှေးလားဟူတို့သည် နှစ်သစ်အရှင်သခင်ကို မပြစ်မှားမိစေရန် အလွန်သတိထားခဲ့ကြသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် သူတို့အား ပြစ်မှားမိလျှင်စိုက်ပျိုးမွေးမြူခြင်း ဆုတ်ယုတ်ကာ အသက်တာ ဆင်း ရဲရမည်ဟု ယုံကြည်ခဲ့ကြသည်။ မကျန်းမမာ ဖျားနာခြင်းရှိခဲ့သော် နှစ်ဆုံးသည့်တိုင်အောင် နာလန်မထူနိုင်သည့်အထိ ဒုက္ခခံရမည်ဟု

တစ်ထစ်ချယုံကြည်ခဲ့ကြသည်။ ထိုအယူအဆသည် လားဟူတို့ ခေတ်အဆက်ဆက် လိုက်နာခဲ့ကြသော ယုံကြည်မှုတစ်ခုဖြစ်သည်။

နှစ်ဟောင်းတွင် ခဲယမ်းထိုးထားသော သေနတ်ကို ပစ်ဖောက်ရမည်

ရှေးလားဟူအမျိုးသားများသည် အိမ်ထောင်ပရိဘောဂနှင့် အသုံးအဆောင်ပစ္စည်းများ ချို့တဲ့ခြင်းရှိသော်လည်း အရည်အသွေးကောင်းသော ဒူးလေးတစ်လက်နှင့် (တူမီး)သေနတ်တစ်လက်ကို အနည်းဆုံး ပိုင်ဆိုင်ကြသည်။ တောကြိုတောင်ကြားနေသည့် ရိုးသားသော လားဟူတို့သည် ကာလကြာမြင့်စွာ ဆန်၊ ဆား၊ သေနတ်သုံးမျိုးရှိလျှင် ပြည့်စုံပြီဟု တွေးခဲ့ကြသည်။

နှစ်သစ်ကူးဆိုင်ရာ အစဉ်အလာအယူအဆတစ်ခုမှာ- နှစ်ဟောင်းတွင် ကျည်ထိုးထားသော သေနတ်ကို နှစ်သစ်မတိုင်မီ ပစ်ဖောက်ရသည်။ သို့မဟုတ်လျှင် တစ်နှစ်ပတ်လုံး အမဲလိုက်၍ အောင်မြင်မည်မဟုတ်ဟု ယုံကြည်ခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုကြောင့် လားဟူရာတွင် နှစ်သစ်ကူးအကြိုနေ့ သေနတ်သံမဆဲခြင်းသည် နှစ်ဟောင်းကျည်ဆံကို ပစ်ထုတ်ကြခြင်း ဖြစ်သည်။

ရေသစ်လက်ဆေးဂါရဝပြုခြင်း

လားဟူနှစ်သစ်ကူးတွင် လားဟူတိုင်းရင်းသားများအလွန် တန်ဖိုးထားသော ခေတ်အဆက်ဆက် စောင့်စည်းလာခဲ့သော နှစ်သစ်

ကျင့်ဝတ်တစ်ခု ရှိသည်။ ထိုကျင့်ဝတ်သည် နှစ်ဆန်းတစ်ရက်နေ့တွင် လူငယ်လူရွယ်များသည် မိုးမလင်းမီ အိမ်ရာထကာ ရေသစ်အလှ အယက် ပြေးခပ်ကြကာ မိဘနှင့် သက်ကြီးရွယ်အိုများ နိုးထလာချိန် လက်နှစ်ဘက်ဆန့်စေကာ ရေသစ်ကို ရေပူရေအေးလုပ်ကာ နွေးအောင် ရောစပ်ထားသော နှစ်သစ်ရေဖြင့် လက်ဆေးပေးခြင်းဖြင့် ဂါရဝ ပြုသော နှစ်သစ်ကျင့်ဝတ်ဖြစ်သည်။ ထိုကျင့်ဝတ်နှင့် ပတ်သက်သော ရိုးရာတေးတစ်ပုဒ်ကို မြန်မာလို ဆီလျော်အောင် ဘာသာပြန်ဆို၍ အောက်တွင် ဖော်ပြထားသည်။

—လက်ယာလက်ဖြင့် ကျည်တောက်ပင့်
လက်ဝဲလက်ဖြင့် ဗူးသီးပင့်
နှစ်သစ်ရေစင် ပင့်လာကာ
သုံးခန်းအိမ်မကြီးအောက်၌
သုံးချောင်းဖိုခုံလောက်ပေါ်တွင်
ရေအေးရေနွေး ပင့်တင်ကာ
သက်ကြီး ဦးဖြူ ဦးနီအား
နှစ်သစ်ရေစင် ဆက်သသည်။—

လားဟူမှန်လျှင် ထိုကျင့်ဝတ်ကို နိုင်ငံမရွေး၊ ဘာသာမရွေး၊ အုပ်စုမခွဲ ကျင့်သုံးနေဆဲဖြစ်သည်။ လားဟူရွာတွင် နှစ်ဆန်းတစ်ရက် နေ့နံနက် လူငယ်လူရွယ်များ ရေဗူး၊ ရေခွက်၊ လက်သုတ်ပဝါ တို့ကို ကိုင်လျက် အစုလိုက် ရွာလှည့်၍ လူကြီးမိဘများအား ကန်တော့ကြ ခြင်းသည် အေးချမ်းသာယာသော မြင်ကွင်းဖြစ်ပေသည်။ နှစ်ဆန်း ပထမနေ့ရက် နိုးထလာစဉ် မွန်မြတ်သော ထိုကျင့်ဝတ်ဖြင့် လှပသစ်

လွင်လန်းဆန်းစေမည့် လားဟူအစဉ်အလာသည် ကျက်သရေရှိလှပါသည်။

ရွာလှည့်၍ ရေသစ်လက်ဆေးဂါရဝပြုခြင်း

ရပ်ရွာတွင် ယဉ်ကျေးမှုအကျိုးဆောင်သူများ စုစည်းကာ ခေါပုတ်နှင့်ဝက်သား အလှူခံကာ ဗုံတီးခြင်း၊ ဗူးပလွေမှုတ်ခြင်း၊ ဗူးပလွေအကကခြင်းတို့ဖြင့် အထက်က ခေါင်းစဉ်ခွဲတွင် ဖော်ပြသည့် အတိုင်း ရေသစ်လက်ဆေးဂါရဝပြုကြသည်။ အုပ်ချုပ်ရေး ဘာသာရေး ခေါင်းဆောင်များအား ဂါရဝဦးစွာ ဆက်သပြီးလျှင် တစ်ရွာလုံး တစ်အိမ်မကျန် လိုက်လံဂါရဝပြုကြသည်။

မိသားစုများအချင်းချင်း ကန်တော့ကြခြင်း

နှစ်သစ်ကူးပွဲတော် စတုတ္ထနေ့မြောက်၌ မိသားစုတိုင်း ရွာအလယ်ကွင်းပြင်တွင် စိုက်ထူထားသော နှစ်သစ်ပင်ခြေရင်းတွင် စုရုံး၍ မိမိတို့ ထောင်းထားသော ခေါပုတ်နှင့်ဝက်သားများကို အချင်းချင်း အပြန်အလှန် ပေးလှူကြသည်။ တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး မကျေမချမ်းမှု ကင်းစင်သော နှစ်သစ်ကို ရည်စူးသော အပြန်အလှန် ကန်တော့ခြင်း နှစ်သစ်ကျင့်ဝတ်တစ်ခုဖြစ်သည်။ နှစ်သစ်ပင်ပတ်ပတ်လည် စကောများ ချထားကာ ဝက်သား၊ ခေါပုတ်၊ ပျားဖရောင်တုံး၊ မုန့်အမျိုးမျိုးနှင့် ပိုက်ဆံတို့ကို ထည့်ကြသည်။ ရပ်ရွာအကြီးအကဲများ၏ နေအိမ်သို့ သွားရောက်၍ ထိုအလှူအတန်းများကို ဆက်ကပ်ရင်း ကန်တော့

ကြရသည်။ ဤအစဉ်အလာကို အချို့လားဟူမျိုးနွယ်စုများ ကျင့်သုံးခြင်းမရှိသော်လည်း လားဟူနီမျိုးနွယ်စုများသည် ယနေ့တိုင် ကျင့်သုံးလျက်ရှိသည်။

လူမျိုးခြားကို ရေသစ်လက်ဆေးဂါရဝပြုခြင်း

မိမိတို့နေထိုင်ရာ မြို့နယ်၊ ကျေးရွာအုပ်စုနှင့် ရပ်ကွက်အကြီးအကဲများ၊ ဌာနဆိုင်ရာလူကြီးများ၊ ရပ်မိရပ်ဖများ မွေချင်းများအား လားဟူနှစ်သစ်ကူးပွဲတော်တွင် ပါဝင်ဆင်နွှဲရန် ဖိတ်ကြားကြသည်။ ဧည့်သည်တော်များအပေါ် ရိုသေလေးစားမှုနှင့် ချစ်ကြည်ရင်းနှီးမှုကို ဖော်ပြလိုသည်သာမက နှစ်သစ်ကူးပွဲတော်တွင် မိမိနှင့်အတူ ရင်ခုန်လျက် ဆန္ဒအလျောက် ပါဝင်ဆင်နွှဲစေရန် မိမိတို့တန်ဖိုးထားသော ရိုးရာအစဉ်အလာကို ထိတွေ့ခံစားစေလိုသည့်အပြင် တစ်ဦး၏ ဓလေ့ထုံးတမ်းကို တစ်ဦးသဘောပေါက်ခြင်းဖြင့် အပြန်အလှန် ချစ်ခင်လေးစားမှု တိုးပွားကာကောင်းသော အိမ်နီးချင်းများအဖြစ် ဖိတ်ကြားခြင်းဖြစ်သည်။

၆-နှစ်သစ်ကူးအကများ

လားဟူရိုးရာနှစ်သစ်ကူးအကများတွင် လူသိများသောအကများမှာ ဗူးပလွေအကနှင့်ပဒေသာက ဖြစ်သည်။

ဗူးပလွေအက

လားဟူဗူးပလွေအကသည် ထူးခြားလွန်းသည်။ ရှေးကာလမှစ၍ ကနေဆဲဖြစ်သော မူပိုင်လားဟူအက ဖြစ်သည်။ နှစ်သစ်ကူးတိုင်းကရသောကြောင့် နှစ်သစ်ကူးပွဲတော်၏ အလှအပ၊ နှစ်သစ်ကူးပွဲတော်၏ သင်္ကေတနှင့် နှစ်သစ်ကူးပွဲတော်၏အသက် ဖြစ်သည်။

ရှည်သွယ်သောရိုးတံထိပ်ကို ဖောက်ထားသည့် လက်သီးအရွယ်ဗူးသီး၏ ဝမ်းဗိုက်နေရာတွင် အပေါက်ငါးပေါက်စုဖောက်၍ လက်သန်းခန့်ရှိကာ အပေါက်ကလေး တစ်ပေါက်စီပါသည့် အတိုအရှည် မညီသောဝါးပြွန် ငါးချောင်းကို စွပ်ကာ ပျားဖယောင်းဖြင့်ချိတ်ပိတ်ထားသော လားဟူတူရိယာသည် လားဟူနှစ်သစ်ကူးပွဲတော်၏ မျက်လှည့်ဆရာဖြစ်သည်။ ၎င်းကိုမူတ်လိုက်လျှင် နှစ်သစ်ကူးအသံထွက်လာသဖြင့် လားဟူများ ကခုန်ကြတော့သည်။

ဗူးပလွေအကကြောင့် လားဟူနှစ်သစ်ကူးပွဲတော် ယခင်က ထက် မြိုင်မြိုင်ဆိုင်ဆိုင် ရှိလာသည်။ ၁၉၉၉ ခုနှစ် မေလတွင် ယူနန်ပြည်နယ် လန်းချန်းလားဟူကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရဒေသ ပန်လီကျေးရွာတွင် ထူးချွန်သော အကပညာရှင်အား ယူနန်ပြည်နယ် အုပ်ချုပ်ရေးမှူးကိုယ်တိုင် လားဟူဗူးပလွေအကဘုရင်ဘွဲ့ကို ချီးမြှင့်ခဲ့သည်။ လားဟူပလွေအကသည် နိုင်ငံဂုဏ်ဆောင်အကတစ်ခုဖြစ်သင့်သည်။

လားဟူနှစ်သစ်ကူးပွဲတော်တွင် ဗူးပလွေဂီတအဖွဲ့ကို ဖိတ်ကြား၍ ကခိုင်းသောအစဉ်အလာရှိသည်။ ဗူးပလွေကိုယ်စီပါသော

အမျိုးသားများက စိုက်ထူထားသော နှစ်သစ်ပင်ကို စက်ဝန်းသဏ္ဍာန်
ဝိုင်း၍ ဗူးပလွေမှုတ်ရင်း ကကြသည်။ အမျိုးသမီးများက အမျိုးသား
စက်ဝိုင်း၏ အပြင်တွင် ထပ်ဝိုင်း၍ ကကြသည်။ ဖိတ်ကြားထားသော
အကအဖွဲ့သည် သုံးနှစ်ဆက်တိုက် ကကြကာ သုံးနှစ်မြောက်တွင်
အိမ်ရှင်က အကအဖွဲ့အား ဝက်ခေါင်းလှူသည်။

ပဒေသာအကသည် လူငယ်လူရွယ်များ ကြိုက်နှစ်သက်သော
အကတစ်မျိုးဖြစ်သည်။ နှစ်သစ်ကူးပဒေသာအက၏ ကကွက်များသည်
စိုက်ပျိုးရေးကို သရုပ်ဖော်သောအက ဖြစ်သည်။

လားဟူတိုင်းရင်းသားများ၏ နှစ်သစ်ကူးပွဲတော်သရုပ်မှန်ကို
နားလည်သဘောပေါက်ရန် မိတ်ဆက်ခြင်းသာဖြစ်ပြီး ပြည့်စုံခြင်း
မရှိသေးပေ။ နှစ်သစ်ကူးပွဲတော်ကာလတွင် အသုံးပြုသော တူရိယာ
များအကြောင်းနှင့် နှစ်သစ်ကူးခလေ့ထုံးတမ်းများကိုလည်း ဖော်ပြရန်
လိုအပ်ပါသေးသည်။ တိုင်းရင်းသားအချင်းချင်း နားလည်မှုနှင့်
ချစ်ကြည်ရင်းနှီးမှုတိုးပွားစေရန် ရည်စူး၍ ဖော်ပြခြင်းဖြစ်ပါသည်။

မှီငြမ်းကိုးကားချက်များ

- (၁) ကရင်စာပေနှင့်ယဉ်ကျေးမှုကော်မတီ အမှတ်(၁၇) စိန်ပန်းလမ်းသွယ်၊ အရှေ့ပိုင်းရပ်ကွက်၊ ပန်းတနော်မြို့။
- (၂) ကယန်းစာပေနှင့်ယဉ်ကျေးမှုကော်မတီ ငြိမ်းချမ်းရေးလမ်း၊ ပန်းကန်ရပ်ကွက် ၊ လွိုင်ကော်မြို့မှ ပေးပို့သည်။
- (၃) တီးတိန်(တဲဒင်မ်) စာပေနှင့်ယဉ်ကျေးမှုကော်မတီ ၊ ကလေးမြို့မှ ပေးပို့သည်။
- (၄) နာဂစာပေနှင့်ယဉ်ကျေးမှုကော်မတီ၊ မြို့မရပ်ကွက်၊ လေရှိုးမြို့ ၊ စစ်ကိုင်းတိုင်းမှ ပေးပို့သည်။
- (၅) ရခိုင်တိုင်းရင်းသားစာပေနှင့်ယဉ်ကျေးမှုဦးစီးဌာန၊ ညွှန်ကြားရေးမှူးရုံး၊ စစ်တွေမြို့မှ ပေးပို့သည်။
- (၆) လီဆူစာပေနှင့်ယဉ်ကျေးမှုဗဟိုကော်မတီမှ ထုတ်ဝေသော လီဆူသမိုင်းကြောင်း နောက်ခံစာအုပ်မှ မှီငြမ်းကိုးကားသည်။
- (၇) အာခါစာပေနှင့်ယဉ်ကျေးမှုကော်မတီနောင်နွန်းရွာ ၊ မိုင်းဇင်းအုပ်စု၊ ကျိုင်းတုံမြို့။
- (၈) ခမီအမျိုးသားနေ့ဖြစ်ပေါ်လာပုံ၊ ရခိုင်တိုင်းရင်းသားစာပေနှင့်ယဉ်ကျေးမှုဦးစီးဌာန ညွှန်ကြားရေးမှူးရုံး။

(၉) ဂျိမ်းဖေါစာပေနှင့်ယဉ်ကျေးမှုကော်မတီ ကချင်ရိုးရာယဉ်
ကျေးမှုနှင့် စာပေအဖွဲ့ချုပ် MD -55 စီတာပူရပ်ကွက်
မြစ်ကြီးနားမြို့။

(၁၀) လားဟူစာပေနှင့်ယဉ်ကျေးမှုဗဟိုကော်မတီ(ယာယီ)၊
ရပ်ကွက်(၅) ၊ ကျိုင်းတုံမြို့။

